

Külföldi Jatekszin Kiadja a magyar todos tarsasag.
(Ausländische Schaubühne.). 16. Ragalom iskolaja. Vigjatek
... Angolbol Toth Lörincz altal: Die Lästerschule. Lustspiel
Übersetzt von Lorenz Toth.

Trattner

Pesten; Budapest 1839

Signatur: 55627-A.16

Barcode: +Z174550004

Zitierlink: <http://data.onb.ac.at/ABO/%2BZ174550004>

Umfang: Bild 1 - 164

Nutzungsbedingungen

Bitte beachten Sie folgende Nutzungsbedingungen: Die Dateien werden Ihnen nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke zur Verfügung gestellt. Nehmen Sie keine automatisierten Abfragen vor. Nennen Sie die Österreichische Nationalbibliothek in Provenienzanangaben. Bei der Weiterverwendung sind Sie selbst für die Einhaltung von Rechten Dritter, z.B. Urheberrechten, verantwortlich.

Hinweis: Das Dokument enthält hinterlegte Textdaten, die eine Suche in der Datei ermöglichen. Diese Textdaten wurden mit einem automatisierten OCR-Verfahren ermittelt und weisen Fehler auf.

K. HOF BIBLIOTHEK

55.627-A

Alt-

55627-A.

93 Q. 182.

101

KÜLFÖLDI JÁTEKSZÍN.

KIADJA

A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG.

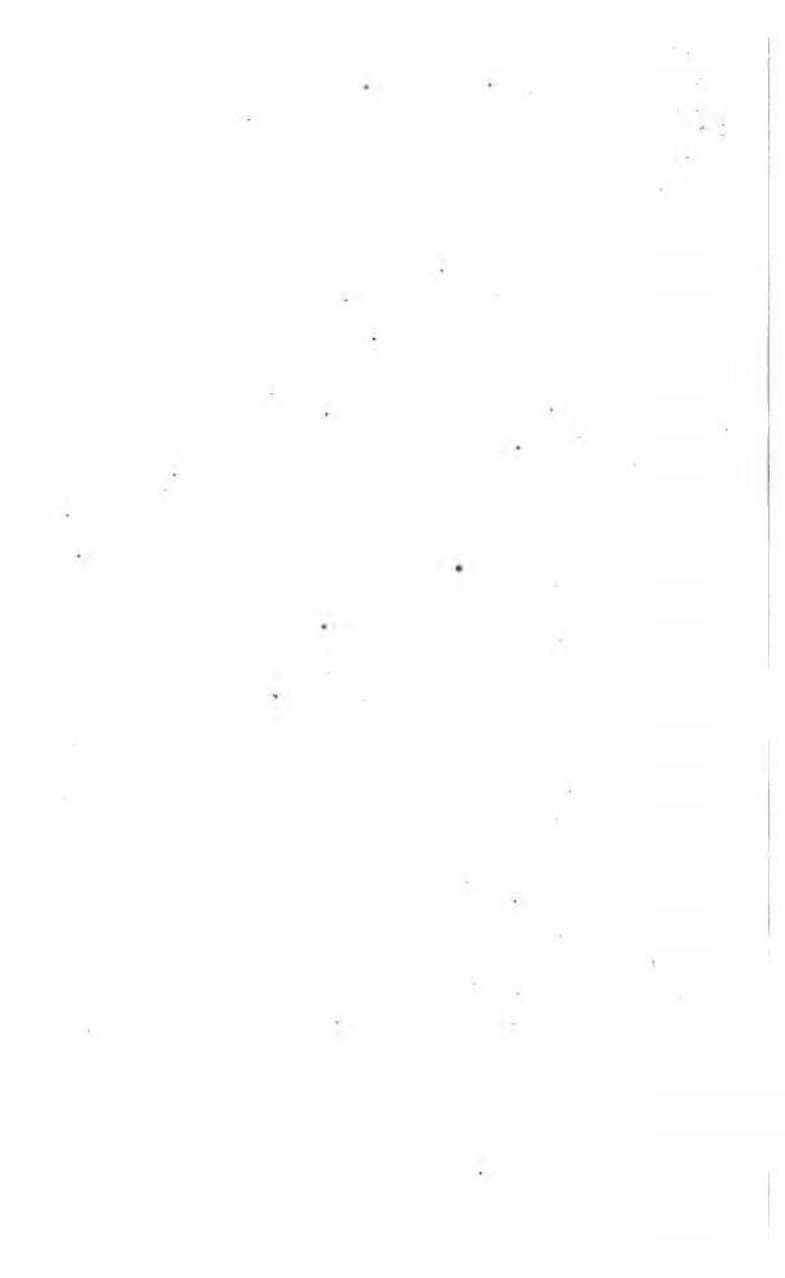
TIZENHATODIK KÖTET.

RÁGALOM' ISKOLÁJA.

BUDÁN,

A' MAGYAR KIR. BGYETEM' BETŰIVEL.

1839.

RÁGALOM' ISKOLÁJA.

V Í G J Á T É K.

BRINSLEY SHERIDAN RICHARD UTÁN

ANGOLBÓL

TÓTH LŐRINCZ

ÁLTAL.

BUDÁN,

A' MAGYAR KIR. EGYETEM' BETŰIVEL.

1839.

SZEMÉLYEK.

SZINESI LÁSZLÓ, ezredes.

SZINESI JÓZSEF

KÁROLY

} testvérek, unokaöccsei.

AGGFI PÉTER ÚR.

AGGFINÉ ASSZONY.

MARI, gyámleányuk.

TISZTES, Szinesi-ház' ügyésze.

NYIRKÁLINÉ.

NYILVÁNDINÉ.

MASZLAGI ÚR.

FULÁNKI GYULA.

KAGYLÓ, Nyirkáliné' biztosa.

LEPKEFI

ISZÁKI

} Károly' czimborái.

MÓZES, Zsidó.

BORZ, Károly' inasa.

Több cseléd.

Szinhely Pest.

ELSŐ FELVONÁS.

ELSŐ SCENA.

Nyirkáliné' háza.

Nyirkáliné pipere-asztalánál; Kagyló csokoládét íva.

NYIRKÁLINÉ. A' cikkek tehát mind be vannak iktatva, Kagyló uram?

KAGYLÓ. Igenis, asszonyom, 's mivel én saját kezemmel, átirással másolám le azokat, nem lehet gyanú, honnét eredtek.

NYIRKÁLINÉ. Körzésbe hozta-e Gyöngéné' cselszövényét Daczos kapitánynyal?

KAGYLÓ. Az olly jó uton van, mint csak kívánhatja asszonyságod. A' dolgok' rendes folyama szerint, úgy hiszem, huszonnégy óra alatt Kürtösiné' fülébe jut, 's akkor aztán, tudja ön, minden rendén van.

NYIRKÁLINÉ. Valóban, Kürtösiné szép tehetséggel bir, 's nagy szorgalommal is.

KAGYLÓ. Igaz' asszonyom, 's annak idejében türhető szerencséje is volt. Tudtomra hat házasság-bomlásnak, három fiu örökségből kizára-

tásának, négy erőszakos elszöktetésnek, ugyanannyi titkos lebetegedésnek, kilencz félbeszakadt szerelemnek, 's két elválásnak volt szerzője. Sőt rendeléséből már nem egyszer városon és falun olly személyek' összejövede felől terjesztettem híreket, kik talán egész életökben sem látták egymást.

NYIRKÁLINÉ. Neki, meg kell vallani, van tehetsége, de módja igen durva.

KAGYLÓ. Igaz. Ő általában jól rajzol, szabad nyelve 's merész leleményei vannak; de színezése igen sötét, 's külvonalai gyakran túlcaspongók. Nála hiányzik a' színadásnak azon finomsága 's a' gúny' azon érettsége, melly asszony-ságod' rágalmát bélyegzi.

NYIRKÁLINÉ. Ön részre hajló.

KAGYLÓ. Épen nem; mindenki megengedi, hogy Nyirkáliné asszony többet tehet egy szóval vagy tekintettel, mint sokan a' legfárasztóbb részletes leírással, még ha történetből egy kis igazság volna is részükön annak segedelmére.

NYIRKÁLINÉ. Úgy van, édes Kagylóm; 's én nem vagyok olly képmutató, hogy eltagadjam örömemet; mellyet ügyekezetim' jól sikerültéből aratok. (Fülkelnek) Magam is megsebesítettén életem' korábbi részében a' rágolom' mérges

nyelve által, megvallom, azóta nem ismerek hasonló gyönyört, mint másokat méltatlansággal illetett becsületemért, hasonlóra szorítani.

KAGYLÓ. Nagyon természetes. De asszonyom, van egy dolog, mellyben ön engemet legutóbb foglalatoskodtatott, 's mellyben, megvallom, hijában iparkodom eltalálni ön' indító okait.

NYIRKÁLINÉ. Aggfi Péter szomszédom 's családját illetőleg érti ön?

KAGYLÓ. Úgy van. Ine két fiatal ember, kiknek, atyjok' halála óta Péter úr gyámuk fele volt; az öregebb a' legszeretetre méltóbb természetű, 's kiről általánosan jól beszélnek — az ifjabb a' leggarázdább 's kicsapongóbb suhancz egész országban, barátok 's jó hír név nélkül; az első elismert imádója asszonyságodnak 's tetzőleg kegyeltje: az utóbbi Mariába szerelmes, Péter ur' gyámleányába, 's attól nyilvánosan kedveltetik. Most már, illy körülmények közt egészen megfoghatlan előttem, miért nem fogadja el ön, egy gazdag nemes' özvegye, olly jó özvegyi taftással, egy olly jó hirű 's nagy reményű ember' hódolását, mint Szinesí ur, 's még inkább, miért olly felette munkás ön elrontani a' testvéröccse Károly 's Mari közt létező kölcsönös vonzalmat.

NYIRKÁLINÉ. Hogy e' titkot egyszerre felfödözzem, tudtára kell adnom önnek, hogy sze-

relemnek semmi köze a' köztem' s Szinesí ur közti viszonyokhoz. —

KAGYLÓ. Semmi!

NYIRKÁLINÉ. Az ő valódi vonzalma Mari, vagy annak gazdagsága iránt van, de saját öcsésében kegyelt vágytársra akadván, kénytelen volt elrejtteni vágyait, 's segélyem által boldogúlni.

KAGYLÓ. Most még inkább bámulok; mi okból érdekelhetné önt az ő boldogulása?

NYIRKÁLINÉ. Egek! mi nehéz fejű! nem tudja sejteni azon gyöngeséget, mit én eddig szégyenelve még ön előtt is rejtegettem? meg kell-e vallanom, hogy Károly, ez az istentelen kiesapongó, ez a' hitele vesztett pénzben 's becsületben, hogy ő az, kiért én annyira epedek 's epéskedem, 's kit hogy magamévá tehessek, mindent kész lennék föláldozni?

KAGYLÓ. Most már összefüggőnek látszik előttem ön' viselete. De hogyan lettek ön 's Szinesí ur olly megbizottak?

NYIRKÁLINÉ. Közös érdekünk miatt. Én őt régóta kiösmértem. Tudom, hogy ő cselszövő önző, és gonosz, röviden, egy képmutató fattyú, kit azonban Péter ur 's minden ismerőse, okosság', józan értelem' 's jószívűség' fiatal csodájának tart.

KAGYLÓ. Igen, Péter ur meg is esküszik, hogy nincs párja Magyarországon, 's mindenek felett úgy magasztalja őt, mint elves embert. —

NYIRKÁLINÉ. Igaz; 's elvfitogtatása és képmutatása által Péter urat egészen a' maga részére hajtotta Marira nézve; míg szegény Károlynak egy barátja sincs a' háznál, de, félek, egy igen hatalmas van Mari' szívében, melly ellen kell intéznünk minden tervünket. Szolga belép.

SZOLGA. Szinesí ur.

NYIRKÁLINÉ. Vezesd föl. Szolga el.

Szinesí József belép.

JÓZSEF. Kedves Nyirkáliném, hogy érzi magát? Kagyló úr, legalázatosb —

NYIRKÁLINÉ. Kagyló épen most enyelgett velem kölcsönös egyetértésünk felett, de értesítém valódi nézeteink felől. Ön tudja, mi hasznos volt ő nekünk 's higgye el nekem, a' bizodalom nem rossz helyre vala vetve.

JÓZSEF. Asszonyom, nekem lehetlen gyanúval viseltetnem olly értelmes és gyöngéd érzetű férfi iránt, mint Kagyló ur.

NYIRKÁLINÉ. Jó, jó, hagyjuk a' bókولاتokat, mondja meg inkább nekem, mikor látta,

szive' királynéját Mariát, vagy a' mi engem jobban érdekel, öcscsét?

JÓZSEF. Egyiket se' láttam, mióta öntől elvélék de azt mondhatom, hogy soha sem jőnek össze. Némellyek ön' mondái közül erősen hatottak Marira.

NYIRKÁLINÉ. Ah! édes Kagylóm! ez érdem öné: — hanem — szaporodik-e öcscsé', baja?

JÓZSEF. Óránként. Hallom, tegnap ismét új executio volt házában. Szóval, pazérlása 's kicsapongása minden hallomáson felül van.

NYIRKÁLINÉ. Szegény Károly!

JÓZSEF. Valóban, asszonyom, minden bűne mellett is lehetlen nem sajnálni őt. Szegény Károly, bizony én ohajtanám, hogy hatalmamban állna gyökeresen segíteni rajta; mert, ki részvétellel nincs saját testvére' bajai iránt, ha bár azokra ön rossz viselete által lett is méltó, megérdemli —

NYIRKÁLINÉ. Mi a' manó! ön erkölcsi leczkét kezd tartani 's elfelejti, hogy jó barátok közt van.

JÓZSEF. Istenemre, az igaz! akkorra tartogatom erkölcsi mondásimat, midőn Péter urat látandom; — de csakugyan keresztényi kötelesség megmenteni Marit illy dühöncztül, ki ha job-

bulható is, egyedül asszonyosságod' föntebb, tökélyeivel 's értelmével bíró személy által lehet az.

KAGYLÓ. Ugy hallom, asszonyom, társaság közelget; én megyek lemásolni a' levelet, melyet említettem önnek. Szinesi ur! legalázatosb szolgája.

JÓZSEF. Uram, köteles szolgája.

Kagyló el.

JÓZSEF. Asszonyom, én félek, hogy messzire ment a' bizodalomban e' ficzko' iránt.

NYIRKÁLINÉ. Hogyan?

JÓZSEF. Én őt mostanában gyakran tanakodva lelém az öreg Tisztessel, ki előbb atyám' ügyvivője volt 's mint ön tudja, soha sem jó barátom.

NYIRKÁLINÉ. 'S ön úgy véli, hogy ő minket megcsalhatna?

JÓZSEF. Nagyon is hihető; higgye nekem, asszonyom, ezen fattyúnak annyi lelki ereje sincs, hogy tulajdon gazságához hű legyen. — Ah, Maria!

Maria belép.

NYIRKÁLINÉ. Mari, kedvesem, hogy' van? mi történt?

MARI. Oh! az a' kelletlen imádóm, Fulánki Gyula, van nálunk; épen most szóla be gyám-

atyáméknál kiállhatlan nagybátyjával Maszlagival; én meg kilopódoztam 's ide futottam, hogy őket elkerüljem.

NYIRKÁLINÉ. Ez az egész?

JÓZSEF. Ha Károly öcsém lett volna velök, kisasszony, ön aligha ijedt volna meg ennyire.

NYIRKÁLINÉ. Ej, ön igen is szigorú; én meg mernék esküdni, igazán abban van a' dolog; hogy Mari ön' ittlétét hallotta. De, édesem, mit tett önnek Gyula úrfi, hogy ennyire kerüli őt?

MARI. Oh, semmit sem tett, csupán azért kerülöm, a' mit mondott. Beszélgetése minden ismerősének folyvásti gúnyolása.

JÓZSEF. Igen, 's a' legroszabb még az, hogy abban sincs semmi haszon, ha ki őt nem ismeri, mert egy idegent épen olly gonoszúl megmar, mint legjobb barátját 's nagybátyja Maszlagi épen olly rossz.

NYIRKÁLINÉ. Ej, de kimélettel kellene lennünk. Gyula úrfi elméncz és költő.

MARI. Asszonyom, részemről megvallom, az elmesség elveszti előttem minden becsét, ha azt a' gonoszság' társaságában látom. Mit gondol erről Szinesi ur? Meghajlik felé.

JÓZSEF. Bizonyynyal, kisasszony; megmosolyogni olly fréfát, melly tövist ültet más' keblébe, annyi, mint fő mester lenni a' sértésben.

NYIRKÁLINÉ. Ih! — 'lehetlen elmésnek lenni egy kis gonosz természet nélkül: a' jó gondolat' csipőssége azon száka, minél fogva az benakad. Mit gondol Szinesí ur?

JÓZSEF. Valóban, asszonyom; azon társalkodás, hol a' gúny' szelleme el van nyomva, mindig izetlennek 's unalmasnak tetszik.

MARI. Jó; én nem akarom megvitatni, mennyire lehet a' rágalom eltűrhető; de férfiban az csakugyan mindig megvetendő. Minket kevélység, irigység, féltékenység 's ezer egyéb indítók ragad egymás' becsmélésére; de rágalmazó férfinak több asszonyi gyávasággal kell birni, mielőtt valakit kisebbit.

Szolga belép.

SZOLGA. Asszonyom, Nyilvándiné asszonyság oda alatt van, 's ha asszonyságodnak érkezése van, kiszáll hintájából.

NYIRKÁLINÉ. Legyen szerencsém.

Szolga kimegy.

NYIRKÁLINÉ. No, Maria, itt egy ön' izlése szerinti asszony; mert noha Nyilvándiné asszonyság egy kissé beszédes, mégis mindenki megengedi, hogy ő a' legjobb indulatú 's legkedvesb nőszemély.

MARI. Igen, — ő a' jó indulat' 's sziveség' igen durva külszine alatt több kárt tesz, mint a' vén Maszlagi' egyenes gonoszsága.

JÓZSEF. Már az igaz Nyirkáliné asszony-ság; valahányszor csak hallom, hogy jó barátim' hire neve ellen rohan a' beszéd' árja, soha sem féltém őket annyira a' veszedelemtől, mintha Nyilvándiné vállalja magára védelmüket.

NYIRKÁLINÉ. Lassan! itt van már.

Nyilvándiné asszony belép.

NYILVÁNDINÉ. Kedves Nyirkáliném, hogy van egy század óta? Színési ur mi ujságot hall? noha ugyan nem is méltó kérdezősködni, mert semmit sem hall az ember mint rágalmat, és csupa rágalmat.

JÓZSEF. Igaz — valóban igaz — asszonyom.

NYILVÁNDINÉ. Ah Mari, gyermekem, mit! hát mindennek vége ön és Károly közt? — Kicsapongása nemde? — a' városban nem is beszélnek egyébről.

MARI. Igen fájlalom, asszonyom, hogy a' városnak nincs jobb dolga.

NYILVÁNDINÉ. Igaz, igaz, gyermekem; de az emberek' nyelvét nem bilincselhetni le. Megvallom, fájdalommal hallottam, valamint azt

is egy azon kútfőből, hogy ön' gyámatyja Péter ur's Aggfiné asszonyság nem olly szépen egyeznek egy idő óta, mint kívánatos volna.

MARI. Rút szemtelemség az emberektől, ily-lyekbe avatkozni.

NYILVÁNDINÉ. Nagyon igaz, gyermekem; de mit tegyen az ember? az emberek szeretnek fecsegni, azt sem lehet gátolni. Lám, csak tegnap beszéltek, hogy Dongó kisasszony elszökött Rőpkendi urra! De uralam! arra nem lehet adni, a' mit az ember hall; noha az igaz, ezt igen biztos kéztől tudom.

MARI. Az illy hirhordások legfőbb mértékben botránkoztatók.

NYILVÁNDINÉ. Azok, gyermekem; gyalázatosak, gyalázatosak! de a' világ olly ször-szálhasogató, nincs jó hirnév, melly megmenekedjék. — Uram, már ki gyanította volna, hogy ön' barátnéja, Begyes kisasszony, magáról úgy elfelejtkezik? de olly elfajúltak az emberek, azt beszélnek róla, hogy a' nagybátyja rajta kapta mult héten, midőn tánczmesterével a' bécsi gyorskocsiba hágott.

MARI. Én jót állok érte, hogy e' hir alaptalan.

NYILVÁNDINÉ. Ah, egészen alaptalan, én meg mernék rá esküdni; szintúgy hihetőleg,

mint az a' történet, melly múlt hónapban Fesztino asszonytól keringett Caszino ezredessel; — noha valóban ez a' dolog mai napig sem jött egészen tisztába.

JÓZSEF. Némellyek' szemtelensége a' koholásban valóban szörnyű nagy.

MARI. Úgy van; de vélekedésem szerint, kik e' híreket hordják, nem kevesbbé kárhoztatásra méltók.

NYILVÁNDINÉ. Valóban azok; a' mesehordók szint' olly roszak, mint a' mesekoholók; régi és igaz megjegyzés, de mit tegyen az ember, hogy ne fecsegen? ma tett bizonyossá Kürtösiné, hogy Mézes ur 's asszony végre egészen férj 's feleség lettek, mint egyéb ismerőseik. Egyszersmind sejteté velem, hogy bizonyos özvegy a' szomszéd utczában vízkórságától megszabadult 's csodálatos módon előbbi karcuságát visszanyerte. Ugyan akkor Kelepi kisasszony, ki jelen volt, azt erősíté; hogy Bivalydi gróf édes hölgyét nem épen jóhírű házban találta; 's hogy Füzéri Imre és Ácsorgi Tamók hasonló okból párviadalba keveredtek. De, uram, azt ne higyéek kedveseim, hogy én e' híreket terjeszteni akarom; oh nem, nem! a' mesehordók, mint mondám: épen olly roszak, mint a' mesekoholók.

JÓZSEF. Ah, Nyilvándiné asszonyság, ha mindenki olly kimélő 's jó akaró volna mint ön!

NYILVÁNDINÉ. Megvallom, Szinesí úr, nem szenvedhetem: ha valakit háta mögött támadnak meg, 's ha rossz hírek sülnék kiösmérősinkre, én szeretek mindig a' legkedvezőbben itélni. Mellesleg úgy hiszem, nem igaz, hogy ön' testvére egészen koldussá lett.

JÓZSEF. Fájdalom, hogy körülményei csakugyan igen rozsak.

NYILVÁNDINÉ. Biz' úgy hallám én is! — de mondja meg neki ön, hogy ne búsuljon; majd mindenember hasonló úton van; Körö gróf, Szemesi Tamás, Kártyaházi, Gúnyi úr — mind oda van, hallom, még e' héten; 's ha Károly egészen kipusztult is, jó barátjai' fele részét hasonló állapotban találándja, 's ez, tudja ön, mindig vigasztalás.

JÓZSEF. Kétség kívül, asszonyom, igen nagy.
Szolga jó.

SZOLGA. Maszlagi és Fulánki Gyula. Kimén.

NYIRKÁLINÉ. Lám, Mari, hogy imádója üldözi; egyáltalában nem szabadulhat meg.

Maszlagi és Fulánki Gyula belépnek.

MASZLAGI. Nyirkáliné asszonyság, kezeit csókolom — Nyilvándiné asszonyság, aligha ismeri még unokaöcsémét, Fulánki Gyulát? ugyeség-

jen! asszonyom, ő igen elmés fiú 's jó költő is, nemde Nyirkáliné asszony?

GYULA. Ah! mit beszél bácsi!

MASZLAGI. No, de ugyesélgjen! igaz; én őt szó- vagy szám- vagy csererejtvény csinálásban az ország' legjobb rímelői mellé bátorkodom tenni. Hallotta már asszonyságod az epigrammát, melyet mult héten Bodri kisasszony meggyúladt tollára írt? mondd el csak Gyula; vagy a' rejtvényt, melyet tegnap estve Álmosdiné' társaságában rögtön csináltál. Ugy-e bár, az elseje vagy te; vége én; az egész tehát —

GYULA. Bácsika, kérem —

MASZLAGI. Asszonyságtok el fog csodálkozni, milly könnyűséggel bíró minden féle csinosdolgokban.

NYIRKÁLINÉ. Csodálom, Gyula urfi, hogy eddig semmit sem adott ki.

GYULA. Hogy igazat mondjak, asszonyom, a' könyvkiadás igen alacsony dolog, 's mivel csekély elmeszüleményeim többnyire gúny- és bökversek egyes személyekről, úgy' találom, jobban 's többfelé keringenek, ha másolataikat az érdekelt felek között bizodalmasan kiosztom. De vannak néhány szerelmes verseim is, mellyeket, ha e' szépek' mosolyát érdemelhetik, világ elébe adni szándékom.

MASZLAGI. Ugysegéljen, önök azok által halhatlanokká lesznek. Önök átadatnak az utóvilágnak, mint Petrarcha' Laurája, vagy Csekonai' Lillája.

GYULA. Én, bátor vagyok hinni, hogy azok önök' tetszését megnyerik, ha látandják azokat angol velinen, hol a' tiszta fehér lapon a' vers' csinos kis csermelye fog keringeni. Istenemre, azoknak a' legízletesb holminknak kell lenniök a' magok' nemében.

MASZLAGI. De, asszonyaim, igaz, — hallotak-e újságot?

NYILVÁNDINÉ. Mit? azt a' hírt gondolja?

MASZLAGI. O nem, nem azt, asszonyom. Érzelti kisasszony saját szolgájával jár jegyben.

NYILVÁNDINÉ. Lehetlen.

MASZLAGI. Kérdezze meg ön Gyulát.

GYULA. Tökéletes igaz, asszonyom; minden el van intézve 's a' menyegzői diszruha megrendelve.

MASZLAGI. Igen — 's pedig azt mondják, igen sürgető okok vannak reá.

NYIRKÁLINÉ. Igen, arról már én is hallottam valamit.

NYILVÁNDINÉ. Lehetlen — 's csodálom, hogy valaki elhihet illy mesét olly okos nőszemélyről, mint Érzelti kisasszony!

GYULA. Ohó, asszonyom, épen ez az oka, hogy mindjárt elhitték. Ő mindig olly vigyázó és tartózkodó volt, hogy minden ember sejtett valamit a' dolog alatt lappangani.

NYILVÁNDINÉ. Igen 's bizonynyal illy rágalom olly ártalmas egy ő féle okos személy' jó hírének, mint a' hideglelés szokott lenni rendesen a' legerősb testalkatoknak. De van némi gyöngéd beteges hírnév, melly mindig gyöngélkedik, de mégis túléli száz begyesnek izmosb characterét.

GYULA. Igaz, asszonyom, vannak gyöngélkedők a' becsületben, úgy mint a' testi egészségben, kik ismervén ön bibéjüket, kerülik a' legcsekélyebb szellőfuvalmat is, 's a' mi természetökben hiányzik, gond és vigyázat által pótolják.

NYILVÁNDINÉ. Helyesen; de mind ez félreértés lehet. Ön tudja Gyula úr, gyakran a' legcsekélyebb körülmények legsértőbb mendemondára adnak alkalmat.

MASZLAGI. Becsületemre, úgy van, asszonyom. Hallotta már, mint vesztette el Sipos kis-asszony múlt nyáron szeretőjét 's jó hírét a' Dunán túl, emlékezel még, Gyula?

GYULA. Oh igen! a' legfuresább eset!

NYIRKÁLINÉ. No, 's mikép történt hát?

MASZLAGI. Hát, egy estvén Hidasné asszonynál társaság levén, a' beszélgetés többek közt a'

környéken több helyen divatozó merino-juhok' szaporítására is jött. Egy fiatal dáma a' társaságban azt találja mondani: „én is láttam ennek példáját, mert Sipos Orsolya kisasszony, közel rokonomnak is volt egy merino-juha, melly neki kettőst ellett.“ „Mit! kiált az özvegy Szájas főbiróné (ki, mint önök tudják, olly süket, mint a' babuka) Sipos Kisasszony kettőst szült?“ — E' félreértés természetesen az egész társaságot hangos kaczajra indítá. Azonban másnap mindenfelé híre terjedt 's kevés nap mulva egész város hitte, hogy Sipos Orsolya kisasszony egy szép figyermeket 's leánykát szült, 's nem egészen egy hét mulva némelyek már az atyját is meg tudták nevezni 's a' bér-lő házat, hova a' kisdedeket dajkához adták.

NYIRKÁLINÉ. Valóban különös!

MASZLAGI. Tett dolog, jót állok érte! — Mi a' manó! Szinesí úr hát igaz-e, hogy a' nagybátyja az ezredes úr, haza jön?

JÓZSEF. Én semmit sem tudok róla, uram.

MASZLAGI. Ő sokáig Olaszországban volt, mintezredes a' nápolyi segédseregnél. Ön alig fog ráemlékezhetni, nemde? rossz vigasztalás, ha megérkezik és hallja, mint járt ön' testvére.

JÓZSEF. Károly vigyázatlan volt, az igaz; de nem reménylem, hogy holmi nyugtalan embe-

rek már is fölingerelték volna ellene a' nagybátyámat. Ő megjobbulhat.

GYULA. Oh, bizozyosan; én részemről soha sem hittem, hogy ő annyira könnyelmű, mint a' világ mondja; 's noha minden barátját elvesztette, úgy mondják, hogy a' zsidók senki felől sem beszélnek jobban.

MASZLAGI. Ugy segéljen öcsém; ugy halom, hogy Károly annyi kamatot fizet, mint a' köles; 's mihelyt megbetegszik, minden zsinagógában imádkoznak gyógyulásaért.

GYULA. 'S még is olly fényesen él? Azt mondják, hogy ha barátit megvendégli, egy tuczat saját kezese ül vele asztalhoz, az előszobában egy csoport pénztőzsér várakozik, 's minden vendég' háta mögött egyegy őrtiszt áll.

JÓZSEF. Ez önöknek mulatság lehet, uraim; de kevés tekintettel vannak egy testvér' érzelmei iránt.

MARI. Gonoszságuk kiállhatlan. — Nyirkáliné asszonyság, én ajánlom magam', nem jól vagyok. **EL.**

NYILVÁNDINÉ. A' kedves gyermek! egészen halvány lett!

NYIRKÁLINÉ. Menjen Nyilvándiné asszonyság, kövesse; szüksége lehet segélyére.

NYILVÁNDINÉ. Teljes szivemből, édesem,
— Szegény jó leányka, ki tudja, mi baja lehet. El.

NYIRKÁLINÉ. Semmi, minthogy nem szenvedheti, hogy Károlyt korholják előtte, noha most egyenetlenség van köztük.

GYULA. E' fiatal dáma' hajlandósága világosb a' napfénynél.

MASZLAGI. De azért ne hagyd félbe az udvarlást. Gyula, kövesd 's hozd jó kedvbe. Mondj föl neki valamit verseid közül. Jer, én is segíték.

GYULA. Szinesei úr, nem volt szándékom önt sérteni; de higgye el, hogy öcsce egészen oda van.

MASZLAGI. Fájdalom oda, a' hogy' csak lehet; nincs egy aranynyi hitele.

GYULA. 'S mindent eladott, azt mondják, a' mi csak ingó.

MASZLAGI. Beszéltem valakivel, ki házában volt. Semmi sincs benn, mint néhány észre nem vett üres üveg, 's a' családképek, mellyek, mint gondolom, a' falba vannak vakolva.

GYULA. 'S aggodásban vagyok miatta, hogy még több rossz hírt is fogunk hallani Indul.

MASZLAGI. Ó bizonyosan! Ó nem egy gaztettet követett el.

GYULA. De mégis mivel önnök testvére —

MASZLAGI. Más alkalommal fogjuk a' többit elmondani. (Maszlagi és Gyula el.

NYIRKÁLINÉ. Ha ha! igen nehezen esik nekik valakit itt hagyni, míg egészen le nem járták.

JÓZSEF. 'S úgy hiszem, e' fekete rajz aszszonyságodnak egy csöppel sem volt kellemesb, mint Marinak.

NYIRKÁLINÉ. Félek, hogy hajlandóságuk már továbbra ment, mint mi gondoljuk. De egész család nálam lesz ma estvére, vacsoráljon ön is itt 's alkalmunk lesz bővebben vizsgálódni; azonban én elmegyek zavart koholni, ön tanuljon erkölcsi leczkéket. El.

MÁSODIK SCENA.

Aggfi Péter' háza.

Péter úr belép.

PÉTER ÚR. Ha agglegény fiatal nőt vesz, mit várhat magára? most hat hónapja, hogy hitvesem a' legboldogabb férjjé tett, — 's azóta folyvást a' legboldogtalanabb kutya vagyok! — egy kicsit csipkedtük egymást már a' templomba menve, 's csinosan pörölgeténk, mielőtt a' harangok megnémultak. Nem egyszer, szinte meg fúltam mérgemben már a' mézeshetek alatt, 's minden életörömöm' elvesztém, mielőtt barátim elvégezték szerencse kívánataikat. Pedig olly vi-

gyázva választottam, — egy egészen falun nevelt leányt, ki nem ismért nagyobb pazarfénnyt, mint egy selyemruhát, nem semmi tékozlást, mint évenként egyszer bucsúra menni a' szomszéd faluba. 'S most olly illedelmesen tudja játszani szerepét a' divat' 's nagy város' minden túlságos bohóságában, mint ha sohasem látott volna egy hokrot a' város' erdején 's a' budai hegyeken kívül. Minden ismerősöm gúnyol miatta, — az ujságokban elméskednek fölöttem, ő meg tékozolja pénzemet 's ellenszegül minden kedvtelémnek; 's még a' mi legroszabb, félek, hogy szeretem őt, különben nem szenvedném mind ezt. De soha sem leszek olly gyöngé, hogy ezt kivalljam.

Tisztes belép.

TISZTES. Tekintetes ur, alázatos szolgálja! mint van ön?

PÉTER ÚR. Igen roszul, édes Tisztesem, igen roszul, csupa baj és vesződség.

TISZTES. Mi történhetett tegnap óta olly nyugtalanító?

PÉTER ÚR. Szép kérdés egy házas emberhez

TISZTES. Nem, én meg vagyok győződve hogy ön' hitvese nem okozta a' kedvetlenséget.

PÉTER ÚR. Ugy-e? azt hallotta ön valahol, hogy megholt?

TISZTES. No, no, tekintetes ur; ön szereti őt, ha mindjárt szeszélyeik nem a' legjobban egyeznek is.

PÉTER ÚR. De a' hiba egészen övé, 'Tisztes bátya. Én magam a' leggyöngédebb természetű ember vagyok az életben 's gyűlölöm a' czivakodó szeszélyt, 's ezt napjában százszor is mondom neki.

TISZTES. Valóban!

PÉTER ÚR. Igen, 's a' mi a' legrendkívülibb, minden szóváltásunkban ő a' hibás! De Nyirkáliné 's a' gonosz czimborasság, mellyel ennek házában találkozik, még fölbátoritják természetét fonák hajlandóságát. Aztán, hogy boszuságom csordultig legyen, Maria, a' gyámleányom, ki fölött csakugyan hatalmammak kellene lenni, szinte föl akar ellenem lázzadni 's egyáltalában nem kell neki azon férj, kit én rég óta rendeltem számára, mert hihetőleg feslett életű öcscsének tartogatja magát.

TISZTES. Ön tudja, Tekintetes ur, hogy én mindig vettem magamnak szabadságot öntől e' két ifju urat illető pontban különbözni. Csak azt ohajtanám, hogy az öregebb testvér iránti véleményében ne csalatkoznék. A' mi Károlyt illeti, életemre! ő még helyrehozandja tévedéseit. Érdeemes atyjok, hajdan az én tisztelt kegyuram, az ő korában hasonló vad ficzkó volt 's még is, mi-

dön meghalt, nem hagyott hátra jobb szívet, melly elvesztését sirassa.

PÉTER ÚR. Nincs önnek igaza, Tisztos bátya. Atyjok' halálakor, mint ön tudja, gyámatyjok helyett levék mind kettőjöknek, míg nagybátyjok az ezredes ur' bőkezűsége kora függetlenséget nyújtta nekik: következőleg senkinek sem lehet több alkalma szíveikről itélni, mint nekem, 's én életemben sohasem csalatkoztam. József* valóban a' kor' ifjainak remek példánya. Neki elvei vannak, 's kijelentett elveihez cselekedeteiben is hív; de a' másik, becsületemre mondom, ha egy morzsa származékos erénnyel bírt volna is, már eddig azt is eltékozolta, mint egyéb örökségét. Ah, az én öreg barátom, az ezredes úr, mélyen lesz sebhedve, ha látni fogja, mi rossz helyre fordítá jósága' egy részét.

TISZTES. Sajnálom, hogy illy indulatosnak lelem önt e' fiatal ember ellen; mert talán épen most van szerencséjének elválasztó időpontja. Én olly újsággal jöttem ide, melly önt meglepi.

PÉTER ÚR. Mi az? hadd halljam.

TISZTES. Az ezredes úr megérkezett, 's e' pillanatban már a' városon van.

PÉTER ÚR. Hogyan? ön engem bámulásra indit! én ugy hívé, hogy e' hónapban nem várja őt.

TISZTES ÚR. Nem is vártam; de utazása felelte gyors volt.

PÉTER ÚR. Istenemre, örülni fogok, hogy láthatom régi jó barátomat. Már tizenöt éve, hogy nem láttuk egymást. — Mi sok napot töltöttünk együtt. — De még most is azt kívánja tőlünk, hogy öcsceit ne értesítsük megérkeztéről?

TISZTES. Még pedig igen szigorún. Mielőtt azt megtudnák, szíveiket akarja némi próbára tenni.

PÉTER ÚR. Ah! nem nagy mesterség érdekeiket kiösmérni, nyitva előtte az ut; de kérem, tudja-e, hogy megházasodtam?

TISZTES. Igen 's nem sokára szerencsét kívánand önnnek.

PÉTER ÚR. Ugy-e? mint tüdősorvadásbani sinlő barátunkra egészség-poharat emelünk. Ah! Laczi kinevet engemet. Gyakran tréfáltunk együtt a' házasságról, 's ő hív maradt textusához. No jó, nem sokára házamban lesz, ugy-e? mindjárt rendelkezés fogadására. De, Tisztes bátya, egy szót se ejtsen arról, hogy én 's feleségem néha czivódunk, érti?

TISZTES. Semmi esetre.

PÉTER ÚR. Mert nem volnék képes Laczi' tréfáit elviselni, neki azt kell gondolni, Isten bo-

csássa meg, hogy mi igen boldog párocska vagyunk.

TISZTES. Értem, — de így hát nagyon kell vigyázni önnek, hogy itt a' házban léte alatt ne pöröljenek.

PÉTER ÚR. Az igaz, hogy kell; de ez lehetetlen. Ah! Tisztos bátya, ha egy agglegény fiatal nőt vesz, megérdemli — nem! — a' bűn magával hordja büntetését. Ei.

MÁSODIK FELVONÁS.

ELSŐ SCENA.

Aggfi Péter úr és Aggfiné asszonyság belépnek.

PÉTER ÚR. Feleségem asszony, feleségem asszony, én azt nem szenvedem.

AGGFINÉ ASSZ. Férjem uram, férjem uram! szenvedje vagy nem, a' mint tetszik, de nekem saját utamon kell járnom mindenben, 's a' mi több, akarom is. Mit! ha falun neveltek is, azért jól tudom, hogy egy úri dáma Pesten senki-
nek sem tartozik számadással, mihelyt egyszer férjhez ment.

PÉTER ÚR. Igen szép, asszonyom, igen szép! hát egy férjnek semmi befolyása ne legyen már, semmi tekintete?

AGGFINÉ ASSZ. Tekintete! semmi, épen semmi; — ha tekintetet akart magának fölöttem, fogadott volna gyermekének 's ne hitvesének: legalább elég vén lett volna hozzá.

PÉTER ÚR. Elég vén! ugy-e? ez tehát a baj. — Jó, jó, édes feleségem asszony, de ha életem boldogtalanná lesz is gonosz természete

által, legalább nem akarom hogy kicsapongása koldússá is tegyen.

AGGFINE ASSZ. Kicsapongásom! valóban én nem vagyok kicsapongóbb, mint egy úri dámának lenni kell.

PÉTER ÚR. Nem nem, asszonyom, ön nem fog több pénzt olly esztelen piperékre kiszórni, Ej, mi a' manó! annyit költeni öltözőszobájának télen virágokkal ékesítésére, mennyi elég volna a' redoutteremet növényházzá változtatni, vagy karácsonkor mezei mulatságot adni.

AGGFINE ASSZ. Hát az én hibám az, férjem uram, hogy a' virágok hideg időben olly drágák? Az időjárásban keresse a' hibát, 's ne én hennem, Én bizonyosan azt kívánnám részemről, hogy egész esztendőben tavasz volna körüllem! 's rózsák nőnének lábaink alatt.

PÉTER ÚR. Mennykőbe, asszonyom, ha erre született volna, nem csodálnám, hogy így beszél; de elfelejti, minő állapotban volt, midőn elvevém.

AGGFINE ASSZ. Ó nem, épen nem; igen kellemetlen lehetett, különben soha sem mentem volna önhöz.

PÉTER ÚR. Igen igen, asszonyom, akkor még egy kicsit alantabb hangon beszélt a' szegény falusi nemesember' leánya. Emlékezzék csak feleségem asszony, midőn én először láttam önt rok-

kája mellett, egyszerű vászonruhában, egy csomó kulccsal az oldalán; haja simán volt lefésülve 's csomóba kötve feje fölött, szobája tele aggatva vászonnak való lennel.

A G G F I N É A S S Z. Oh, igen jól emlékezem; bizony furcsa életet vittem. Naponkénti foglalatosságom volt a' marhákra vigyázni, a' baromfira felügyelni, kivonatokat csinálni a' számadó könyvből 's Juezi néni' ölebet fésülgetni.

P É T E R Ú R. Igen igen, asszonyom, egészen úgy volt.

A G G F I N É A S S Z. 'S aztán tudja ön az esti multságaim'! rokkám mellett dúdolgatni, mellyre néha lenem se' volt; máriást játszani az öreg plébánussal, prédikácziót olvasni nénikének, vagy roskadt rossz zongorámhoz ülni 's atyuskámat rókavadászat után álomba czinczogni.

P É T E R Ú R. Örülök, hogy olly hiven emlékezik. Igen, asszonyom, ezek valának multságai, mellyek közül én kiragadtam; de most kocsijának kell lenni — vis-a-vis — 's három aranyos inasnak kocsija körül 's négy tiszta fehér lovának, hogy magát a' városerdőbe kivitesse. Aligha emlékezik, ugy hiszem, hogy valaha szívesen elült az ispány mellett is egy ütött kopott rossz stájer-kocsin.

AGGFINÉ ASSZ. Esküszöm, hogy nem; ezt soha sem tettem — tagadom az ispányt 's a' rossz stájer-kocsit.

PÉTER ÚR. Ez volt, asszonyom, ön' állapotja; 's mit tettem én önért? én önt úri gazdag, előkelő asszonynyá, szóval, feleségemmé tettem.

AGGFINÉ ASSZ. Igen szép, 's még csak egy van hátra, a' mivé tehet, hogy egészen lekötelezzem, 's ez —

PÉTER ÚR. Özvegyemmé, nemde?

AGGFINÉ ASSZ. Hm, hm.

PÉTER ÚR. Köszönöm, asszonyom; de ne hízlekedjék magának; mert ha rossz viselete háborítja is békémet, de nem fogja megrepeszteni szívemet, azt ígérem: azonban, szinte igen levagyok kötelezve az intésért.

AGGFINÉ ASSZ. De hát, miért akarja magát erővel gyűlöltté tenni előttem, 's minden apró divatköltségeimben korlátozni?

PÉTER ÚR. A' manóban, asszonyom, de azt kérdem hát, volt illy apró divatköltsége, mielőtt nőm leve?

AGGFINÉ ASSZ. Uram isten! férjem uram, hát azt akarja, hogy elmaradjak a' divattól?

PÉTER ÚR. A' divat! valóban! mi köze volt a' divattal, mielőtt nőm leve?

A G G F I N É A S S Z. Részemről én azt hinném, hogy tetszik önnek, ha hitvesét jó izletű asszonynak tartják.

P É T E R Ú R. Igen bizony, már ismét — ezer villám! az asszonynak nem volt izlése, midőn nőm leve.

A G G F I N É A S S Z. Már az igaz, férjem uram, 's mióta önhez mentem, nem is kellene többé jó izléssel dicsekednem, azt megengedem. De most, férjem uram, miután naponkénti pörünket elvégeztük, úgy hiszem, elmehetnék szokott társaságomba Nyirkálinéhez.

P É T E R Ú R. Ah, ez ismét egy másik jeles körülmény — szép egy ismeretségi koszorú, melybe ott keverte magát.

A G G F I N É A S S Z. Igen, férjem uram, oda egyenként előkelő 's gazdag emberek járnak, kik jó hírre névre különösen sokat tartanak.

P É T E R Ú R. Ugysegéljen, az igaz, hogy sokat tartanak, egész a' boszúvágyig; mert nem tűrhetik, hogy valakinek rajtok kívül jó híre neve legyen! — olyan czimboraság! — sok nyomorútt akadt már kötelen, ki kevesebb roszt okozott, mint ezen mendemonda - hintegetők, e' rágalomkohlók, e' jó hírnév - nyirkálók.

A G G F I N É A S S Z. Hogyan? 's ön korlátozni akarja a' szólás' szabadságát?

PÉTER ÚR. Ah! már önt is olly rosszszá tették, mint akármellyik a' társaságból.

AGGFINE ASSZ. Én is úgy hiszem, hogy meglehetősen illedelemmel játszom szerepemet; de isten látja lelkemet, nem haragszom rájok, kiket kigúnyolok. — Ha valakiről rosszúl szólok is, azt csupa jó kedvből teszem, 's bizonyosnak tartom, hogy ők is hasonlóul tesznek velem. De, férjem uram, tudja-e, hogy ön is megígérte Nyirkálinéhez jőni?

PÉTER ÚR. Jó, jó, majd benézek, en jó hírem nevemre vigyázni.

AGGFINE ASSZ. Így hát siessen utánam, különben későn jó. Most, isten önnel. El.

PÉTER ÚR. Így la! no én sokat nyertem szándéklott szemrehányásommal: de minő kedves arcczal mond minduntalan ellenem, 's milly kellemesen mutatja megvetését felsőbbségem iránt! jó, ha végbe nem vihetem is, hogy szeressen, legalább nagy megnyugtatósomra szolgál vele czi-vódhatni; 's úgy tetszik sohasem olly szép, mint midőn mindent véghez visz, a' mi csak hatalmában van, kinzásomra. El.

MÁSODIK SCENA.

Nyirkáliné' házában.

Nyirkáliné, Nyilvándiné, Maszlagi, Fulánki Gyula és
Szinesi József.

NYIRKÁLINÉ. Igen, mi azt egyáltalán fogva hallani akarjuk.

JÓZSEF. Igen, igen, az epigrammát, minden esetre.

GYULA. Ó a' gutát, bácsi, csupa bohóság.

MASZLAGI. Nem, nem, ugyse géljen igen csinos egy rögtön versnek.

GYULA. De, asszonyaim; önöknek ismerni kell előbb a' körülményt, 's tudniok kell, hogy egykor múlt héten, midőn Futkosiné asszonyság a' városmajorban volt port nyelni, azt kívánta tőlem, hogy lovaira verseket írjak, mire én elővettem zsebkönyvemet 's egy pillanat alatt következőt teremtettem:

Még sohasem láték egy pár illy' úri lovacskát,

Más ló törpe paraszt, szép piperés uracs ez.

Hogy nekik illy czímet nyujtok, van jó okom arra,

Farkaik olly hosszúak, lábaik olly sudarok.

MASZLAGI. No látják, asszonyaim, egy ostopattanás alatt írva, 's még hozzá lóháton.

JÓZSEF. Lovag-Phoebus, valóban, Gyula úrfi.

GYULA. Oh kedves ur! gyermekség — csekélység.

Aggfiné asszony és Maria belépnek.

NYILVÁNDINÉ. Én másolatát kívánom.

NYIRKÁLINÉ. Aggfiné asszony, remény-
lem, látandjuk a' tens urat?

AGGFINÉ ASSZ. Ugy hiszem, mindjárt teszi tiszteletét asszonyságodnak.

NYIRKÁLINÉ. Mari, kedvesem, ön olly komoly. Jőjön, üljön piquet mellé Szinesi urral.

MARIA. Nem nagy örömöm' találok a' kártyákban — de mégis, ön kedve szerént teszek.

AGGFINÉ ASSZ. Félre. Csodálnám, ha Szinesi úr vele ülne le; azt gondolám, két kézzel ragadja meg ez alkalmat velem beszélhetni, mielőtt férjem uram eljő.

NYILVÁNDINÉ. No isten bizony, olly rágalmozók, hogy el kell hagynom társaságukat.

AGGFINÉ ASSZ. Miről van a' szó, Nyilvándiné asszonyság?

NYILVÁNDINÉ. Nem akarják megengedni, hogy Börsönyi kisasszony barátnénk szép.

NYIRKÁLINÉ. Oh bizonynyal, ő igen csinos fehérszemély.

MASZLAGI. Igen örülök, hogy asszonyságod így gondolkodik.

NYILVÁNDINÉ. Ingerlő szép fris színe van.

AGGFINE ASSZ. Igen, ha frisen van rá-mázolva.

NYILVÁNDINÉ. Oh pih! én megmernék rá esküdni, hogy színe természetes; én láttam azt jöni és menni.

AGGFINE ASSZ. Oh elhiszem, hogy látta asszonyom; mert estve elmegy 's reggel újra jő.

GYULA. Igaz, asszonyom, 's nem csak jő és megy; hanem a' mi több, még a' szobaleánya is hozhatja 's viheti.

NYILVÁNDINÉ. Ha ha ha! mint gyűlölöm önt e' beszédért! — de legalább az öcsce igazán szép, vagy szép volt.

MASZLAGI. Kicsoda? Hajnalfiné asszony? óh egek, hisz az ötvenhat esztendő, mint egy napos.

NYILVÁNDINÉ. Ön igazságtalan iránta; legfeljebb ötvenkét vagy ötvenhárom esztendő — 's nem is hiszem, hogy öregebbnek látszik.

GYULA. Ah! nem lehet a' kinézése után itélni; mert hisz' úgy látni kellene ábrázatját.

NYIRKÁLINÉ. Jó, jó; ha Hajnalfiné asszony némi fáradságot fordít is arra, hogy az idő' pusztításait helyrehozza, csakugyan meg kell engedni önöknek, hogy azt nagy ügyességgel cselekszi, 's ez kétségekivül jobb, mint azon gondatlan mód, mellyel az özvegy Meszesné mázolja be ránczeit.

GYULA. Ej, Nyirkáliné asszonyság, ön még is szigorú az özvegy ellen. Menjen, menjen; ő nem olly roszul fest, hanem ha elvégezte arczát, olly roszul köti azt nyakához, hogy egy toldozott képszozorhoz hasonlít, mellyen a' műismerő egyszerre látja, hogy feje újdivatú, de a' dereka antik.

MASZLAGI. Ha ha ha! jól mondád, öcsém.

NYILVÁNDINÉ. Ha ha ha! igen jól; nevetnem kell, de higgye el, gyűlölöm érte önt. Mit gondol ön Vigyori kisasszonyról?

GYULA. Ej, igen szép fogai vannak.

AGGFINÉ ASSZ. Igen, 's azok' rovására, ha nem nevet 's nem beszél is, (a' mi igen ritka eset) száját csakugyan soha sem zárja be, hanem félig meddig tátva tartja — így — A' fogait mutatja.

NYILVÁNDINÉ. Hogy lehet ön illy gonosz?

AGGFINÉ ASSZ. No, hiszen én megengedem, hogy ez jobb, mint begyes kisasszony' fáradsága, hogy első fogai' veszteségét eltakarja. Ő addig húzza össze a' száját, míg az egészen egy szegény persely' nyílásához hasonlít, 's minden szavat olly élesen csúsztat ki, mint egy — így: „Hogy mint van ön? — igen is.“ Majmolva.

NYIRKÁLINÉ. Igen jól van, Aggfiné asszonyom; Ön mint látom, egy kicsit szigorú tud lenni.

AGGFINE ASSZ. Barátném' védelmében csak igazság ez. — De itt jó férjem uram mulatságunkat zavarni.

Aggi Péter belép.

PÉTER ÚR. Asszonyaim, legalázatosb szolgáljuk. Félre. Irgalmas ég! itt az egész czimboraság! tudom, minden szó egy jó hírnevet öl meg.

NYILVÁNDINÉ. Örülök, hogy eljött Aggi úr. Olly rágalmasok voltak, 's Aggfiné asszonyság sem jobb a' többinél.

PÉTER ÚR. Meg vagyok győződve, hogy az önnek igen kellemetlen lehetett, Nyilvándiné asszonyság.

NYILVÁNDINÉ. Oh! ők senkiben sem akarnak megszenvedni jó tulajdnokat; még báró Erszéyesné barátnénkban sem a' jószívűséget.

AGGFINE ASSZ. Mit? az a' kövér özvegy, ki tegnap estve Tánczoséknál volt?

NYILVÁNDINÉ. Ej, egyedül potroha a' szerencsétlensége, 's ha annyira igyekszik attól megszabadulni, nem lehet tőle rossz neven venni.

NYIRKÁLINÉ. Már ez igaz valóban.

AGGFINE ASSZ. Igen, én tudom, hogy ő egyedül aludt téjjel és savóval él, szorosra pólyazza magát 's a' legforróbb nyári délben látni őt apró zömök lován, hátulról feltéglázott

hajjal, mint egy dobost, a' sétatéren fuldokolva sebesen vágatni.

NYILVÁNDINÉ. Köszönöm, Aggfiné asszonyosság, hogy pártját fogta.

PÉTER ÚR. Valóban! jó pártfogás!

NYILVÁNDINÉ. Igazán, Aggfiné asszony olly emberszóló, mint Halovány kisasszony.

MASZLAGI. Igen 's az a' csodálatos, hogy még ő is mer gúnyolódni, ezen ügyetlen golyhó, kín az ég alatt semmi jó sincs.

NYILVÁNDINÉ. Ne legyen iránta olly nagyon kiméletlen. Halovány kisasszony nekem közel rokonom a' férjemről, 's személyére nézve sokat el lehet nézni, mert, engedjék meg nekem, egy nő személynek csakugyan sok kellemetlenséggel kell harczolni, ha még harminczhat esztendő korában is leánysorban akar elmenni.

NYIRKÁLINÉ. Még is, minden bizonynyal, ő most is szép, 's a' mi szemel' gyöngeségét illeti, azt, tekintvén milly sokat olvas gyertyánál, nem csodálhatni.

NYILVÁNDINÉ. Igaz, 's a' mi társalkodási módját illeti, azt nagyon is kellemesnek kell tartanom, ha meggondolom, hogy semmi jó nevelése nem volt: mert tudják önök, hogy anyja budai divatárusné, atyja pedig kőrösi mészáros volt.

GYULA. Oh! önök mind ketten igen kimélők.

PÉTER ÚR. Oh, igen átkozott kimélet! 's pedig saját rokonaik iránt! Félre. kegyelmeség!

NYILVÁNDINÉ. Részemről, én kijelentem, hogy nem szenvedhetem, ha barátnéimról rosszul beszélnek.

PÉTER ÚR. Oh! valóban nem.

GYULA. Oh! ön erkölcsi leczkéket kezd tartani. Nyilvándiné asszonyság 's én egy óra hosszát képesek vagyunk egy helyen ülni 's Agyagné' erkölcsi fecsegését hallgatni.

AGGFINÉ ASSZ. Igen, Agyagné épen csemegének való ebéd után; mert hasonló azon francia gyümölcshöz, melyet fölharapunk, hogy benne mottót találjunk, mázból és jeles mondásokból levén összetéve.

NYILVÁNDINÉ. Nem, én soha sem fogok kezdet egy barátném' nevetségessé tételében, 's ezt mondom örökké Kaczér néninek is; önök tudja mennyire erőködik ő szépség-bíráló lenni.

MASZLAGI. Oh igen bizony, 's neki magának a' legfurcsább ábrázatja van, melyet valaha láttam, az a' világ' különféle országainak vonásiból van összerakva.

GYULA. Így például: tót homloka.

MASZLAGI. Lengyel hajfürtei.

GYULA. Szerecsen orra.

MASZLAGI. Osztrák ajkai.

GYULA. Oláh arczvonási.

MASZLAGI. Fogai à la chinois.

GYULA. Szóval, ábrázatja hasonló egy pesti vásári vendégasztalhoz, hol két vendég sincs egy azon nemzethől.

MASZLAGI. Vagy egy általános háborút be-
rekesztő congressushoz; mert minden tagja, még
a' szemei is, különböző érdekekkel látszanak birni, 's
egyedül az orr és áll az őn részek, melyek haj-
lónak látszanak a' békés érintkezésre.

NYILVÁNDINÉ. Ha ha ha!

PÉTER ÚR félre. Uram bocsá! olly személy,
kinél hetenként kétszer ebédelnek.

NYIRKÁLINÉ. Menjenek, menjenek; önök
egy pár mérges rágalmazó.

NYILVÁNDINÉ. Igen, de ezen nevetéssel
ne menjenek el olly szárazon; mert engedjék meg
azt mondanom, hogy Kaczériné asszonyság —

PÉTER ÚR. Asszonyom, asszonyom, engedel-
met kérek; ezen urak' nyelvét nem lehet leköt-
ni; de ha megmondom önnek, hogy azon asszony-
ság, kit ezek rágalmaznak, nekem különösen ba-
rátném reménylem, nem fogja pártját.

NYIRKÁLINÉ. Ha ha! jól van mondva tens
úr! de de ön kegyetlen egy teremtés, maga igen

hidegvérű az elméskedéshez 's igen mogorva más részről, hogy az elmésséget másokban elismérje.

PÉTER ÚR. Ah! asszonyom, a' valódi elmésség közelebb rokonságban van a' jószívűséggel, mint ön véli.

AGGFINÉ ASSZ. Helyesen, férjem uram; úgy hiszem, azok olly közel rokonok, hogy soha össze nem párosulhatnak.

GYULA. Vagy inkább, asszonyom, mondjuk őket házastársaknak, mert egyik ritkán látja a' másikat.

AGGFINÉ ASSZ. De az én férjem uram olly heves ellenzője a' rágalomnak, hogy még törvényt is kívánna ellene hozatni.

PÉTER ÚR. Igen is, asszonyom; 's úgy azután senkinek sem volna szabad jó hírnevet gyilkolni 's becsületben gázolni, mint erre sajátkép alkalmas vénlányoknak 's rászédett özvegyeknek.

NYIRKÁLINÉ. Menjen maga, iszonyú ember.

NYILVÁNDINÉ. De csak nem volna illy szigorú azokiránt is, kik csupán elbeszélnek, a' mit hallottak?

PÉTER ÚR. Igen is, asszonyom, ezek' számára még váltótörvényt is hoznék 's minden folyamatra jött rágalom' esetében, ha az, ki a' hazugság' váltólevelét kibocsátá, nem találtatnék, a' káros feleknek szabad lenne a' levelet átvettek ellen indítani követelést.

MASZLAGI. Én részemről azt hiszem, hogy még eddig egy rágalmas hír sem volt egészen alaptalan.

PÉTER ÚR. Oh, tiz illy gonosz koholmány közül kilencz valamelly nevetséges elcsavaráson épül.

NYIRKÁLINÉ. Jöjenek, asszonyaim, ülünk le kártyázni a' szomszédaszobában.

Szolga belép és súg valamit Péter úr' fülébe.

PÉTER ÚR. Nyomban velük leszek. Félre. Észrevétlenül elillanok.

NYIRKÁLINÉ. Aggfi úr, csak nem fog bennünket elhagyni?

PÉTER ÚR. Asszonyságod meg fog nekem engedni, különös foglalatosság kívánja távozásom'. De hiszem itt hagyom jó híremet. El.

GYULA. Valóban, Aggfiné asszonyság, ez az ön' ura különös teremtés; én önnek néhány furcsa történetecskét beszélhetnék fölőle, ha férje nem volna.

AGGFINÉ ASSZ. Oh kérem, azt ne vegye szívére, jöjön, hadd halljam. Kimegy a' társasággal együtt a' szomszédaszobába.

JÓZSEF. Maria, én látom, ön nem jól érzi magát e' társaságban?

MARIA. De hogy is érezhetném? haolly emberek' erőtlenségei és szerencsétlensége fölött,

kik minket soha sem bántottak, gonosz mosolygást indítani elmésség' és szeszély' tárgya lehet, úgy adjon nekem az ég kettős adag tompaságot.

JÓZSEF. Ők még is rosszabbnak látszanak, mint valóban a' millyenek; sziveikben nem lakik gonoszság.

MARIA. Ugy annál megvetendőbb viseletük; mert vélekedésem szerint, semmi sem menthetné nyelveik' trágárságát, mint sziveik' természeti 's ellenállhatlan keserősége.

JÓZSEF. Kétségkívül; kisasszony, 's nekem folyvást elvem volt az, hogy egy keserű igazságot könnyelműleg tovább terjeszteni alacsonyabb, mint boszúvágyból hamisítani. De ön Mari, így érezhet mások iránt, 's egyedül irántam lehet barátságtalan? semmit sem szabad reményleni a' leggyöngédebb indulatnak?

MARIA. Miért kedvetlenít ön e' tárgy' megújítása által?

JÓZSEF. Ah Mari! ön nem bánnék velem így 's nem szegülne ennyire gyámatyja Aggfí úr' akaratja ellen, ha azt nem akarná láttatni velem, hogy a' becsstelen Károly folyvást kegyelt vágytársam.

MARIA. Nemtelem toľakodás! de bármit éreztem is eddig azon szerencsétlen fiatal ember iránt, legyen ön bizonyos a' felől, hogy most

már épen nem leszek hajló róla lemondani, mert szerencsétlensége még testvére' tiszteletétől is megfosztá.

JÓZSEF. De Maria, ne hagyjon el illy komor tekintettel; minden szentre esküszöm. Félre. — Isten bocsá! itt van Aggfiné asszonyság! ne tegye ön, ne tegye, mondom, mert noha én Aggfiné asszonyt igen nagyra becsülöm —

MARIA. Aggfiné asszonyt?

JÓZSEF. Még is Aggfi Péter úr gyanúba eshetnék.

Aggfiné asszonyság belép 's előre jő.

AGGFINÉ ASSZ. Mi ez, kérem? hát őt helyettem? gyermekem, magát várják a' szomszédszobában,

Maria el.

AGGFINÉ ASSZ. Mi ez, kérem?

JÓZSEF. Oh, a' leggonoszabb körülmény a' világon! Mari valami módon gyanítani kezdte a' gyöngéd részvétet, mellyel én ön' boldogsága iránt viseltetem 's azzal fenyegetett, hogy Aggfi Péter urnak mindent besűg, 's én épen akkor ügykeztem őt ellenkezőre bírni, hogy ön belépett.

AGGFINÉ ASSZ. Valóban! de úgy látszik, hogy a' rábeszélésnek igen gyöngéd nemét választotta; vagy rendesen térden állva szokott okoskodni?

JÓZSEF. Oh, hisz' ő gyermek, 's gondolám, hogy egy kis nagyítás — de Aggfiné asszonság mikor fogja nekem ítéletét megmondani könyvtáramról, mint ígérte.

AGGFINÉ ASSZ. Nem nem, kezdem meggondolni, hogy az még is vigyázatlan lépés volna, 's ön tudja, hogy én önt mint szeretőmet csak olly közelségre ereszttem, mint az illedelem megengedi.

JÓZSEF. Igen — egy csupa plátói szerető, mihez minden nőnek joga van.

AGGFINÉ ASSZ. Már az igaz; a' divatból nem szabad kiesni. Azonban, én még annyit megtartottam a' falusi előítéletek közül, hogy bár mint kínozzon is férjem uram' gonosz szeszélye, ez engem azért soha se birjon olly —

JÓZSEF. Egyetlen boszú, melly ön' hatalmában áll. Jó, én dicsérem mérsékletét.

AGGFINÉ ASSZ. Menjen, ön egy hizelgő nyomorúlt. De észreveszik távollétünket; menjünk a' társaságba. —

JÓZSEF. De, jobb volna, nem együtt térnünk vissza.

AGGFINÉ ASSZ. Jó, de hijába is várakozik, mert Mari nem fog ismét eljöni ön' rábeszéléseit tovább is hallgatni, azt fogadom. Ei.

JÓZSEF. Furcsa zavar, mellybe fondorkodásim vezettek! előbb csak részemre akarám hódítani Aggfiné asszonyságot, hogy ne legyen rossz akaróm, Marira nézve; 's magam sem tudom, hogyan? valóban szeretője lettem. Tréfa nélkül, ohajtóm hogy ne ügyekeztem volna annyira illy jó hirbe jőni, mert már annyi átkozott gazdaságra vezetett, hogy utóbb is csúffá kell lennem. **E1**

H A R M A D I K S C E N A.

Aggfi urnál.

Tisztos és Szinesei belépnek.

EZREDES. Ha ha ha! hát az én öreg barátom megházasodott? 's egy falusi leánykát vett el? Ha ha ha! hogy olly sokáig kitartotta az agglegénységet, 's utóbb mégis házasságba bukott.

TISZTES. De e' pontra nézve ne ingerkedjék nagyságod vele; ez kényes pont, higgye nekem, noha még csak hét hónapja, hogy megházasodott.

EZREDES. 'S mégis félesztendeje, hogy a' bűnbánó széken ül! szegény Péter! de ön azt mondja, hogy ő Károlyról egészen lemondott? hogy reá sem néz többé? he?

TISZTES. Károly elleni balvéleménye iszonyú 's mint bizonyosan tudom, nagyon növekedett

azáltal, hogy feleségét félti tőle, mire őt egy rágalmozó czimboraság a' szomszédban készakarva vezeté, melly nem keveset tódítá szegény Károly' rossz hírét. De az igazság, mint hiszem, az, hogy ha az asszonyságnak valamellyikhez csakugyan hajlandósága van; bátyja a' kedvelt.

EZREDES. Igen tudom, hogy az egy genosz szívű fecsegő, tudálékos lidércz fészek, férfi 's nőnemből álló, kik jó birnevet ölnek időtöltésből 's szeretnék elrabolni egy fiatal ember' becsületét, mi előtt elég koros hogy annak becsét ismerje. De illy emberek engem soha sem fognak unokaöcsém ellen fölingere'ni, ígérem, hogy soha sem. Nem, nem, ha Károly alacsony vagy nemte'én dolgokra nem veteműlt, kicsapengásait helyre hozandom.

TISZTES. Így meg fogja őt téríteni nagyságod, életemre mondom. Ah! nagyságos úr, újra élek, látván hogy ön' szíve nincs ellene elfogulva 's hogy az én öreg jóltevőm' fiának mégis maradt egy barátja.

EZREDES. Hát én elfelejtsem-e, Tisztes gazda, milyen voltam magam is az ő éveiben? Ugysegéljen, se' bátyám, se' én nem voltunk igen előrenéző ifjak, 's mégis nem sok becsületesembert látott ön, mint öreg jóltevője volt.

TISZTES. Nagyságos ur, az emlékeztetés

biztosít engem, hogy Károly még diszére fog válni családjának. De itt jó Aggfi Péter úr.

EZREDES. Ugysegéljen; itt jó — egek — mint megváltozott! 's úgy látszik, üllepedett házas tekintete van, 's a' „férj“ szavat már messziről lehet olvasni ábrázatjáról.

Aggfi úr föllép.

PÉTER ÚR. Hah — édes Laczim! kedves barátom! ezerszer isten hozott magyar hazánkba!

EZREDES. Köszönöm, köszönöm, édes barátom! mint örülök, hogy illy jó állapotban talállak.

PÉTER ÚR. Oh — milly régen láttuk egymást — tizenöt éve, ugy-e, édes Laczim — sok viszonytagság ez idő alatt!

EZREDES. Ej, nekem is kijutott a' magam része. De hogyan? te megházasodtál? he! jó jó, már nem lehet rajta segíteni — 's így — szerencsét kívánok teljes szivemből.

PÉTER ÚR. Köszönöm, köszönöm, édes Laczim. Igen — én beléptem e' boldog állapotba; — de ne beszéljünk most erről.

EZREDES. Igaz, igaz, édes barátom: meré régi jó barátodnak nem illik a' viszontalálkozás' örömeikor kellemetlen tárgyakról beszélni — nem, nem, nem.

TISZTES. Kérem, nagyságos úr, vigyázzon.

EZREDES. Jó — tehát egyik unokaöcsém vad ficzkó? he?

PÉTER ÚR. Vad! ah édes régi barátom, sajnálom ebbeli csalatkozásod', ő valóban veszni tért ifju. Azonban a' bátyja kipótolja ezt neked. József, már az igaz, olyan, millyennek egy fiatal embernek lenni kell. Egész világ jót beszél felőle.

EZREDES. Egész világ? Ezt nem szeretem, mert jele hogy neki jobb híre van, mintsem becsületes fiú lehetne. Minden jót beszél felőle? no szép! így hát gazemberek 's bolondok előtt szintolly mélyen bókolt, mint az erény' és lángész' nemes méltosága előtt?

PÉTER ÚR. Hogyan, édes Laczim? te gyalázkodt' őt, hogy nem csinál magának ellenségeket?

EZREDES. Igen, ha elég ön becse van azokat megérdemelni.

PÉTER ÚR. Jó, jó; majd meggyőződöl, ha megismered. Épületes őt beszélgetni hallani, a' legnemesebb elveket nyilatkoztatja.

EZREDES. Manó vigye elveit! ha morálfalatokkal köszönt, mindjárt megbetegszem. — De ne érts engem félre édes barátom; nem szándékom Károly' hibáit ótalmazni; de mielőtt itélnék egyikről vagy másikról, meg akarom kísértetni

szíveiket; 's Tisztos barátom 's én már gondoltunk is ki valamit e' czélra.

TISZTES. 'S Aggfi úr végre kénytelen lesz megvallani, hogy csalatkozott.

PÉTER ÚR. Én életemben mernék fogadni, hogy József becsületes ember.

EZREDES. Jó; most jer 's adj nekünk egy palaczk jó bort; igyunk a' fattyúk' egészségére 's elbeszéljük tervünket.

PÉTER ÚR. Jerünk hát.

EZREDES. De ne légy édes barátom olly szigorú öreg barátod' fia iránt. Ugysegéljen, én egy csöppet sem bánom, hogy egy kissé kihágott a' kerékvágásból; mert én részemről gyűlölöm a' vigyázó okosságot, ha az ifjuság' zöld derekát öleli körül; hasonló az a' repkényhez, melly a' sarjadó fa körül tekerődzik 's' annak növést gátolja. Elmennek.

HARMADIK FELVONÁS.

ELSŐ SCENA.

Aggfi úr' háza.

Aggfi, Szinesei ezredes, és Tisztos belépnek.

PÉTER ÚR. Jól van, tehát először lássuk e' ficzkót; azután igyuk ki borunkat; — de hogy' van hát, Tisztos gazda? nem látom, hova vezet ez a' terv.

TISZTES. No tehát, ezen Olmay úr, kiről beszéltem, közel rokonunk, anyai részről. Ő nagykereskedő volt Bécsben, de meg nem érdemlett balesetek' sora miatt megbukott. Levél által folyamodott hát Szinesei Józsefhez 's Károlyhoz; az elsőül semmit sem nyert jövődő kész szolgálata' kibújó ígéretein kívül, míg Károly mindent megtett érte, a' mit tékozlása hatalmában hagyott megtenni, 's még most is igyekszik bizonyos somma pénzt fölvenni, mellynek egy részét, saját bajai közepett is szegény Olmay' segedelmére szándéka fordítani.

EZREDES. Ah! ő az én bátyám' fia.

PÉTER ÚR. Jó, de hogyan fog az ezredes úr személyesen —

TISZTES. Ej no, tekintetes úr, én Károlyt és bátyját értesíteni fogom, hogy Olmay engedelmet nyert személyesen jó barátihoz folyamodni, 's mivel eddig egyik sem látta meg őt, hadd játssza Ezredes úr az Olmay' szerepét, 's így szép alkalma lesz ítélhetni legalább indulataik' jótékonysága felől, 's higgye el nekem, tekintetes úr, az ifjabb testvérben olyat fog találni, kinek, bolondságai 's tékozlása közepett is szálni tudó szíve 's nyílt keze van a' könyörületre.

PÉTER ÚR. Igen bizony! mit ér, ha nyílt keze 's erszénye van is, ha nincs belőle mit adni? — Jó, tegyenek próbát ha tetszik. De hol az a' ficzko, kit ön, az ezredes úr' kedvéért ide vezetett, hogy tőle Károly' dolgairól kérdezősködjék?

TISZTES. Ott lenn, parancsaira vár, és senki sem adhat neki jobb értesítést. Egy barátságos zsidó az, nagyságos uram, ki, hogy igazat szóljak róla, mindent megtett, a' mi csak hatalmában volt, hogy nagyságod' unokaöccsét kicsapongásai' józan meggondolására bírja.

PÉTER ÚR. Kérem, hadd jöjön csak be.

TISZTES egy szolgálhoz félre. **Mondd meg Mózes uramnak, hogy jöjön fel.**

PÉTER ÚR. De ugyan hogy teheti fel róla ön, hogy igazat fog szólni?

TISZTES. Oh! én bizonyossá tettem őt, hogy némelly somnák' visszanyerését, mellyekhez Károlyt juttatá, csak ezredes úr jósága által reménylheti, kinek megérkezte ő előtte tudva van, úgy hogy hűségében teljesen megbízhatni, mellyet saját érdeke kíván tőle; másik bizonyág is van kezmenél, egy bizonyos Kagyló, kit én nem sokkal kisebb csinyon, mint egy valóságos hamisításon kaptam rajta, 's annak idejében elővezetek, hogy a' nagyságos úr' előítéletei közül néhányat elszéleszsen.

PÉTER UR. Már nagyon is sokat hallottam e' dologról.

TISZTES. Itt jó a' becsületes izraelita.

Mózes belép.

TISZTES. Ez itt az ezredes úr.

EZREDES. Uram, úgy értém, hogy önnek sok dolga volt Károly öcsémme.

MÓZES. Igenis, nagyságos uram, én mindent megtettem érte, a' mit lehetett; de ő már bukkott volt, mielőtt hozzám folyamodott segélyért.

EZREDES. Ez szerencsétlenség volt, valóban; mert így önnek nem lön alkalma elmetehe-tségeit ragyogtatni.

MÓZES. Épen semmi, — nem volt szerencsém bajairól tudni, mint midőn már néhány ezerrel alább állott a' semminél.

EZREDES. Valóban nagy baj! — de úgy hiszem, ön mindent megtett érte, a' mit csak tehetett, becsületes Mózes.

MÓZES. Igenis, ő tudja azt; épen ma estvére akartam egy Thérézia-városi urat hozzá vezetni, ki őt nem ismeri, 's kész úgy hiszem, némi pénz sommát juttatni kezéhez.

PÉTER ÚR. Micsoda? van még ember, kitől Károly soha sem kölcsönözött?

MÓZES. Igenis, Kamat úr, a' Király-utczából, egykor zsibáros —

PÉTER ÚR. Ugysegéljen, édes Laczim, egy gondolat ötlök eszembe. — Károly ugy-e bár, nem ismeri Kamat urat?

MÓZES. Legkevesbbé sem.

PÉTER ÚR. No hát édes Laczim, így jobb alkalmad lehet meggyőződni, mint azon szegény rokonnul szóló elkoptatott rege által; eredj Mózes gazdával, játszd Kamat' szerepét, 's jót állok érte, hogy urad öcsédet egész dicsőségében fogod látni.

EZREDES. Ugysegéljen, e' gondolatot jobban szeretem, mint a' másikat; 's azután is lesz időm Józsefet az öreg Olmay' szerepében meglátogatni.

PÉTER ÚR. Igaz, — no, tedd tehát, a' mint mondtam.

TISZTES. Jó, így Károlyt gyöngébb oldaláról támadjuk meg, az igaz; azonban, Mózes gazda érti Aggfi urat 's szavát fogja tartani?

MÓZES. Tessék bennem bízni; most van körülbelől ideje, hogy hozzá akartam menni.

EZREDES. Én követni fogom Mózes, mi-helyt tetszik, de lassan! egy dolgot elfelejték: hogy az ördögben fogok én zsidó szerepet játszani?

MÓZES. Nincs rá szükség, azon uri ember keresztény.

EZREDES. Ugy-e? azt nagyon sajnálom. De nem vagyok-e hát csinosbban öltözve, mintsem hogy uzsorásnak (pénztőzsérnek) tarthatnának?

PÉTER ÚR. Épen nem; nem lenne vállalt szereped ellen, ha szinte saját hintódon mennél is — ugy-e Mózes?

MÓZES. Teljességgel nem.

EZREDES. Jó — de hogyan kell beszélnem? Bizonyosan van az uzsorásoknak is saját művészi nyelvök 's bánásmódjuk, melyet ismernem kellene.

PÉTER ÚR. Oh, azt hamar megtanulhatd. — Fő dolog vélekedésem szerint, hogy kívánataidban ugyan csak túlságos légy; nemde Mózes?

MÓZES. Igen, az a' legfőbb dolog.

EZREDES. Jót állok érte, hogy ebben nem fogok hibázni; legalább nyolczat vagy épen tizet is kérek százától a' kölcsön adandó pénznek.

MÓZES. Ha többet nem kíván nagyságod: azonnal felfödöztetik.

EZREDES. Mit! mi a' mennykő! hát mennyit?

MÓZES. Az a' körülményektől függ. Ha nem mutatja felette nagy szorultságát a' segélyre, úgy csak negyvenet vagy ötvenet kérjen nagyságod százától; de ha nagy zavarban leli, 's ha igen sürgetve kéri a' pénzt, kívánhat nagyságod két ennyit is.

PÉTER ÚR. Jámbor's becsületes életmód, az igaz, mellyet tanulsz édes Laczim.

EZREDES. Azt elhiszem — 's nem rossz jövődelmet ad.

MÓZES. Azután, tulja nagyságod a' pénz nem magáé, hanem kénytelen azt egy régi jó barátjától kölcsönözni számára.

EZREDES. Barátomtól kölcsönözni, nemde?

MÓZES. 'S nagyságod' azon barátja egy lélekismeretlen kutya; de arról nagyságod nem tehet.

EZREDES. Barátom egy lélekismeretlen kutya?

MÓZES. Igenis, 's annak sincs pénz a' kezénél, hanem kénytelen némelly áruít nagy veszteséggel eladni.

EZREDES. Áruít nagy veszteséggel eladni, ugy-e? — no, ez igen szép tőle.

PÉTER ÚR. Megvallom édes Laczim, Kamat uram, akarám mondani; nem sokára mester lésszesz a' dologban. De Mózes, nem tartaná-e jónak, hogy az uzsorát tiltó törvények ellen is kikelne egy kevéssé? ez jól illenék szerepéhez, úgy hiszem.

MÓZES. Nagyon illenék.

TISZTES. 'S aztán panaszkodni kell, hogy egy fiatal embernek most teljes korúnak kell lenni, mielőtt magát koldussá tenni engedik.

MÓZES. Bizony, nagy kár.

PÉTER ÚR. 'S gyalázni a' közönséget, melly becsüli azon törvényt, minek egyedüli czélja kiragadni a' szerencsétlenséget 's vigyázatlanságot az uzsorások' rabló körmei közül, 's a' kiskorúakat megengedi ugyan örökösökké lenni az őket illetőkben, de nem, hogy azoknak birtokukba vétele által koldusokká legyenek.

EZREDES. Úgy, úgy — Mózes még többre is taníthat út közben.

PÉTER ÚR. Nem sok idő marad rá, mert unokaöcséd közel lakik ide.

EZREDES. O! ne tarts tőle barátom! tanítóm olly ügyesnek látszik, hogyha Károly a' szomszéd utczában laknék is, csak saját hibám lenne, ha tökéletes gazemberre nem lennék, mielőtt hozzá érnék. Színesi ezredes, és Mózes el.

PÉTER ÚR. Így, most már hiszem, hogy az ezredes meggyőződik; ön részehajló, Tisztos, 's Károlyt az előbbi tervről előre tudósította volna.

TISZTES. Besületemre, nem, tekintetes uram.

PÉTER ÚR. Jó; most vezesse hozzám azt a' Kagylót, hadd halljam, mit akar jelenleg mondani. — Marit látom, beszélnem kell velle. Tisztos kimegy. Örülnek, ha meggyőződhetném, hogy hitvesemet 's Károlyt érdeklő gyanúm igazságtalan. Még eddig erre nézve soha sem nyilatkoztam József barátomnak; de elhatároztam, hogy azt tenni fogom. Ő nyíltan megmondja nekem véleményét a' dologról.

Maria belép.

PÉTER ÚR. Hát gyermekem, Színesi úr viszszejött veled?

MARI. Nem, bácsi, dolga volt.

PÉTER ÚR. De, Mari nem gondolod-e meg, hogy minél többet társalkodol e' szeretetre méltó

fiatal emberrel, annál nagyobb viszonzást kíván irántad mutatott részvéte?

MARI. Higye el, bácsi, hogy e' dologban többször ismételt tolakodása nekem igen kellemtelen. — Ön kényszerít engem nyilván kimondani, hogy egy embert sem ismerek, ki valaha irántam kitűnő figyelemmel volt, kit Szinesei urnál többre ne becsülnék.

PÉTER ÚR. Ugy-e, már ez makacsság! — nem nem, Mari, csupán Károly az, kit nála többre becsülnél. Nyilván bűnei 's bolondságai nyerték meg szívedet.

MARI. Ez kiméletlen bánásmód gyámatyámtól. Ön tudja, hogy engedelmeskedtem önnek 's őt sem nem láttam, sem vele nem leveleztem: a' mit hallék, elég volt meggyőződésemmre a' felől, hogy ő méltatlan hajlandóságomra. Azonban nem tarthatom bűnül magamnak, hogy mig eszem szigorún kárhóztatja vétkeit, szívem némi sajnálatot sugall szerencsétlensége iránt.

PÉTER ÚR. Jó, szánd a' mint tetszik; de kezed' 's szíved' add méltóbb tárgynak.

MARI. Sohasem a' bátyjának!

PÉTER ÚR. Eredj szememből — makacs roszeleány; de vigyázz magadra, kisasszonyka, még te sohasem tapasztaltad, mit tehet egy gyámatyahatalma; ne kényszeríts, hogy arra megtanítsalak.

MARI. Erre csupán azt mondhatom, hogy, nem lesz reá önnek igazságos oka. Igaz ugyan, hogy atyám' akaratja által rövid időre le vagyok kötve, hogy önt az ő helytartójának tekintsem; de kénytelen leszek megszűnni önt annak tartani, Mihelyt kényszeríteni akar, hogy szerencsétlen legyek. Kimegy.

PÉTER ÚR. Volt-e valaha ember így megverve, mint én? minden összeesküszik boszantásomra! Még alig voltam két hétig házasságba be nyolódva, midőn atyja, egy ép 's erős ember meghalt, úgy hiszem, csak azért, hogy engem a' leányárolí gondoskodással kinozni örömére lehessen. De ime itt jó a' kedves házi doromb is? úgy látszik, széles jó kedvén van. Mi boldog volnék, ha arra birhatnám, hogy szeressen, ha csak egy kicsit is!

Aggfiné asszony belép.

AGGFINE ASSZ. Mi a' manó! férjem uram! reménylem csak nem perelt Marival? az csakugyan nem rendén lenne férjem uramtól, ha jelen nem létemben is roskedvűsködnék.

PÉTER ÚR. Ah! feleségem asszony, önnek volna hatalma engem mindenkor jó kedvben tartani.

AGGFINE ASSZ. Én bizonynyal nagyon kívánnám, hogy volna; mert most szükségem lenné

rá, hogy önt nyájas rózsaszínű kedvében találjam. Legyen kérem jó kedvű 's adjon nekem kétezer pengő forintot; ad-e?

PÉTER ÚR. Kétezer pengő forintot! hogyan, hát nekem nem is szabad jókedvűnek lennem, hogy érte ne fizessek? De beszéljen velem így, 's megvallom, semmit sem tudok megtagadni. Adok, a' mennyit kíván, de kötelezvényt írjon alá, hogy vissza fizeti.

AGGFINE ASSZ. O nem — ime — kézadásom szintolly hiteles. Kézét nyújtja.

PÉTER ÚR. Ezentúl ne hányja szememre, hogynem adok független életrevalót. Szándékom önt rövid időn meglepni — de hát már mi mindig így éljünk? he?

AGGFINE ASSZ. A' mint tetszik. Én nem gondolok vele, bár mikor szününk is meg perelni, kikötvén, ha férjem uram megvallja, hogy előbb fáradt ki belőle.

PÉTER ÚR. Jó — ezentúl hát csak arról ve télkedjünk, ki lesz közülünk nyájasabb.

AGGFINE ASSZ. Mondhatom, férjem uram, a' nyájasság jól áll önnek — most olyan mint mielőtt összekeltünk, midőn velem sétálni szokott a' szilfák alatt 's nekem elbeszélni, minő udvarias volt fiatalkorában, 's mig államát gyöngéden megcsipte, hogy minő lesz; 's engem kér-

dezgetni, valljon hiszem-e, hogy tudnék szeretni egy agglégényt, ki tőlem semmit sem tagad meg. — Hát nem így volt-e?

PÉTER ÚR. Igen, igen, 's ön olly nyájas és figyelmes volt.

AGGFINE ASSZ. Az voltam 's mindig pártját fogtam, ha ismerőseim megszólták 's nevetéséssé akarák tenni.

PÉTER ÚR. Valóban!

AGGFINE ASSZ. Igen 's ha Sophie öcsém önfejű, mogorva agglégénynek nevezte önt, 's engem kinevetett, hogy olly emberhez szándékozom menni feleségül, ki atyám lehetne, mindig ótalmaztam önt, 's azt mondtam, hogy én épen nem tartom olly rúttnak, 's még azt is mondtam, hogy önből igen jóféle férj lesz.

PÉTER ÚR. 'S ön jól jövendölt, mert mi most a' legboldogabb pár leszünk.

AGGFINE ASSZ. És sohasem czivódunk.

PÉTER ÚR. Nem, sohasem! de azután kedvesem, gondosan vigyázzon a' maga szeszélyeire, mert minden aprólékos perpatvarunkban, kedvesem, emlékezhetik rá, hogy mindig ön kezdte először, édesem.

AGGFINE ASSZ. Engedelmet kérek, kedves férjem uram; valóban mindig ön adott rá okot.

PÉTER ÚR. No lássa, angyalom! vigyázzon

magára; az ellenmondás nem azon út, mellyen jó barátokat szerezhetni.

AGGFINÉ ASSZ. Hát ne kezdje el, édesem.

PÉTER ÚR. Ihol la! Ön — ön kezdi mindig, 's nem veszi észre édes lelkem, hogy épen azon dolgot követi el, mellyel, mint tudja, engem mindig megharagít.

AGGFINÉ ASSZ. Igen, ha minden ok nélkül haragudni akar, kedvesem.

PÉTER ÚR. No látja; már megint perelni szeretne.

AGGFINÉ ASSZ. Nem, bizony nem; de ha ön olly boszus.

PÉTER ÚR. De hát ki kezdi el?

AGGFINÉ ASSZ. Ön kétségkívül. Én semmit sem szóltam; de férjem uram' szeszélyeit lehetetlen elszenvedni.

PÉTER ÚR. Nem, nem, asszonyom; a' hiba ön' rossz természetében van.

AGGFINÉ ASSZ. Igen, most olyan ön, mint Sophie öcsém mondta, hogy lesz.

PÉTER ÚR. Sophie öcsöcse egy kotnyeles, szemtelen cigányasszony.

AGGFINÉ ASSZ. Ön meg derék egy medve, hogy rokonaimat gyalázza.

PÉTER ÚR. Most már a' házasság' minden kinja kettőzzék meg rajtam, ha valaha próbát teszek önnel újra kibékülni.

AGGFINÉ ASSZ. Annál jobb.

PÉTER ÚR. Nem, nem, asszonyom, annyi bizonyos, hogy az asszony soha egy mák szemnyit sem gondolt velem, 's hogy bolond voltam, mikor az asszonyt elvettem, egy illy szemteen falusi begyest, kit már a' szomszédság' becsületes földes úrai' fele részének kosarat adott.

AGGFINÉ ASSZ. De én is bolond voltam ám, mikor önhöz mentem egy illy kosaras agglegényhez, ki még ötvenes korában is magányosan élt, csupán azért, mivel nem talált a' kinek kellett volna.

PÉTER ÚR. Ej, ej, asszonyom, de úgy-e örült, hogy engem meghallgathatott, mert ilyen ajánlás még soha sem tétetett feleségem asszonynak.

AGGFINÉ ASSZ. Nem? hát nem adtam kosarat Mohány urfinak? kiről mindenki azt mondá, hogy jobb szerencse lett volna, mert birtoka szintannyi mint önnek, 's a' nyakát kitörte, mióta öszszekeltünk.

PÉTER ÚR. Nekünk semmi közünk többé egymással, asszonyom! az asszony szívtelen, háladatlan teremtés — de vége mindennek. Én az asszonyt minden roszaságra képesnek tartom. —

Igen asszonyom, most már elhiszem a' hireket
őnről 's Károlyról. Igen asszonyom, ön és Ká-
roly — nem ok nélkül.

AGGFINE ASSZ. Vigyázzon magára fér-
jem uram! ezt jobb lett volna ki sem mondani!
jelentem, hogy ok nélkül nem engedem magamat
gyanúba vétetni.

PÉTER ÚR. Jól van, igen jól van asszonyom;
külön élünk, mihelyt tetszik, igen, asszonyom,
vagy elválunk. Példát mutatok magamon minden
agglegény' hasznára. Váljunk el asszonyom.

AGGFINE ASSZ. Szívesen, szívesen, 's most
kedves férjem uram, még egyszer egyetértünk;
mi a' legboldogabb pár leszünk, soha többé nem
czivódunk, tudja ön, ha, ha, ha! szép férjem
uram indulatba kezd jőni, mint látom, 's én csak
utjában lennék — azért — éljen boldogul. Isten
vele, isten vele. El.

PÉTER ÚR. Ördög és pokol! hát még csak
boszantani sem tudom már? óh én a' legnyomorúbb
ficzkó vagyok! de nem fogom többé szenvedni,
hogy akaratja szerint cselekedjek, nem, szívem
repedjen bár, de ő se tartsa meg phlegmáját ő
se. El.

MÁSODIK SCENA.

Szinesei Károly' háza.

Borz, Mózes, és Szinesei ezredes belépnek.

BORZ. No Mózes gazda, ha egy pillanattig várakozni akar, megnézem ha — hogy' is hívják ezt az urát?

EZREDES. Mózes gazda, hogy is hínak?

MÓZES. Kamat úr.

BORZ. Kamat? — igen jól van. Szippant 's megy

EZREDES. A' cselédek után ítélve nem hinné az ember, hogy urok tönkre jutott. De hogyan! ez a' bátyám' háza volt?

MÓZES. Igen is, nagyságos úr; Károly úrfi megvette József urtól egész készületestől, a' képekkel 's egyébbel, egészen úgy, mint az öreg úr hátrahagyá. Aggfi úr ezt is egynek tartá tékozlásai közül.

EZREDES. Nézetem szerint, a' másiknak gazdálkodása, hogy e' házat eladta, kétszer károsatosb.

Borz belép.

BORZ. Uram azt izeni, hogy várni kell az uraknak, vendégei vannak, 's most nem beszélhet az urakkal!

KÜLF. JÁTEKESZIN. XVI. KÖT. 3 **

EZREDES. Ha tudná, ki kívánja őt látni, nem küldene illy izenetet?

BORZ. Igen, igen, uram ő tudja, hogy az úr van itt, nem felejtém el a' kis Kamatot, nem, nem.

EZREDES. Jól van, de kérem, hogy híják csak az urat?

BORZ. Borz a' nevem, uram, Borz, szolgálatjára az úrnak.

EZREDES. Tehát Borz uram, jóféle helye van itt, ugy-e bár?

BORZ. Ej igen, mi hárman négyen kik itt vagyunk, elég kellemesen töltjük időnket, kivévén, hogy bérünket fogják el néha néha; de nem is igen nagy ám! csupán ötven forint hónaponként 's ezen kívül kávé reggel, 's glace-keztű.

EZREDES. Féltre. Kávé és glace-keztű! bot és kötél!

BORZ. És a propos, Mózes, hát el tudta zálogosítani az arany órámat?

EZREDES. Féltre. Még pénzt is akar fölvenni! Isten bocsá! azt kell hinnem, ez is pénzzavarban van, 's hitelezőkkel és zálogokkal begyeskedik.

MÓZES. Lehetetlen volt végrehajtanom, Borz uram.

BORZ. Isten ments! egészen megijeszt! a' szakács úr is jót állott értem, 's úgy hívém, az ő jótállása annyi mint kész pénz.

MÓZES. Hiába volt minden.

BORZ. Csekély somma, csak kétszáz forint. Hallja Mózes, vegyen föl számomra húszforinttal százától.

EZREDES. Félre. Húszat százától, ha, ha, ha! egy inas huszat száztól! derék! ez pazarfény, ügysegéljen. Ezt több mint felakasztatnám. Csöngetyű hallik.

BORZ. Valóban! csöngetnek! úgy hiszem uraim, most már bevezethetem. El ne felejtse a pénzt kis Mózes! erre uraim!

EZREDES. Ha ez ember az ura' árnyéka, úgy e' ház valóban a' pazarlás' temploma. Kimennek.

HARMADIK SCENA.

Szinesí Károly, Lepkefi, Iszáki 's vendégek a' boros asztalnál.

KÁROLY. Már az igaz! ez a' jelenkor' nagy elkorcsulása! sokan barátink közül birnak izléssel, szellemmel, műveltséggel; de az ördögben, nem akarnak inni.

LEPKEFI. Valóban úgy van Károly; ők az asztal' minden tápláló bőségében részt vesznek, 's csak bortól és tréfától tartózkodnak, e' mellett a' társaság képtelenül szenved, mert így az enyelgés' társas szelleme helyett, melly egy

pohár csillogó pezsgő fölött lebegni szokott, társalkodásuk olyan lett; mint a' zugligeti viz, melyet isznak, mellynek meg van a' champagnei könnyűsége 's folyékonyága; de annak száma 's lelkesége nélkül?

EGY VENDÉG. De hát a' kik jobb' szeretik a' játékot a' bornál?

LEPKEFI. Igaz, ime Iszáki játszás miatt bőjtől 's most szoros diaeta alatt nyög.

KÁROLY. Annál rosszabbúl is lesz dolga. Tán csak nem akarod lovaadat a' futásra azáltal készíteni, hogy az abrakról elvonjad? részemről úgy segéljen, én sohasem vagyok olly szerencsés, mint midőn egy kis jó kedvem van, ha pezsgő mellett kockázok, soha sem vesztek, legalább sohasem érzem veszteségemet, a' mi pedig mindegy.

MÁS VENDÉG. Ej, azt elhiszem.

KÁROLY. 'S aztán, ki meri azt mondani, hogy ő hívó a' szerelemben, ha bort nem iszik! Ez a' próbaszer, melly által a' szerelmes ön szívét megismeri. Töltsetek meg egy tuczat poharat egy tuczat szépségre, 's ki felül uszik, az azon lány, ki titeket megbájolt.

LEPKEFI. No tehát Károly, légy őszinte, 's mondd meg nekünk igazi kedvesedet.

KÁROLY. Ej, csupán szánakozásból nem mondtam meg eddig is, mert ha egészségére iszom, sorban kell innotok hasonló szépekért, 's ez lehetetlen-e földön.

LEPKEFI. Oh! majd csak találunk néhány pogány istennét, kik elegendők lesznek, úgy hiszem.

KÁROLY. No hát poharat ide! fattyuk! poharat! Mari, Mari!

LEPKEFI. Mari? kicsoda e' Mari?

KÁROLY. Eh vesszen a' vezetéknév — az sokkal formászerűbb, mintsem a' szerelem' naplójába iktattassék; de most Iszáki vigyázz, rendkívüli szépséget kell hallanunk.

LEPKEFI. Ej, ne törd a' fejed', Iszáki, mi kiisszuk kedvesed' egészségére, ha egy szemme hiányzanék is; 's van neked egy dalod, melly kiment tégedet.

ISZÁKI. Van! az igaz! 's a' dalt mondom neki fel, a' lány helyett.

DAL.

Eljenek, kik ifjúságnak

Eldelik, piros korát,

'S ötven évű özvegységnek

Lakják puszta sátorát.

Eljen a' csélcsap 's örökké

Csókot osztó csalfa nő;

'S' éljen a' jó házi asszony
A' ki süt, főz, 's egyre sző.

K A R. Rajta hát igyunk
Mig csak ihatunk.
'S a' kiért ivánk, mosolygva
Menti poharunk!

Éljen a' virágos arczú
'S rózsá ajku kis leány!
'S éljen, a' kin e' kecsékben
Bármi sajnós a' hiány;
Éljen a' nő kék szemekkel.
Mik vígan kacsintanak,
'S ám azért kiknek csak egy van.
Szinte meg ne haljanak.

K A R. Rajta hát igyunk! — 'stb.

Éljen a' hókeblű lányka,
'S a' barna, mint' szeder.
Éljen a' fájdalmas arczu
Néma, 's a' vig csalfa szer!
Mert legyen bár vastag a' lány
Vagy legyen könnyű sudár
Vén vagy ifjú, egyre megy kí,
Éljen! 's fogyjon a' pohár.

K A R. Rajta hát igyunk! stb.

MIND. Bravo bravo!

Borz belép és Károly' fülébe súg.

KÁROLY. Urak, engedelmet egy kevés időre. Lepkefi foglald el a' székét, akarod?

LEPKEFI. De kérlek mi bajod? talán egy azon páratlan szépségeid' közül botlott be hozzád történetből?

KÁROLY. Nem, hidd el, nem. Hogy igazat mondjak, egy zsidó 's egy tőzsér, kik rendelememremre ide jöttek.

LEPKEFI. Ó az ördögben! hadd jöjön be az a' zsidó.

EGY VENDÉG. Igen, igen, 's a' pénztőzsér is, minden esetre.

MÁS VENDÉG. Igen, igen, zsidó és tőzsér.

KÁROLY. Ám legyen, tiszta szivemből! Borz, kérd azon urakat, hogy jöjenek be; de egyik közülök egészen idegen, azt mondhatom.

LEPKEFI. Károly, adjunk nekik egy kis somlyait, talán lélekismeretesek lesznek.

KÁROLY. Akaszd fel őket, de hogy! a' bor csak fensőbb fokra emeli az ember' természeti sajátságait, 's itatni őket annyi lenne, mint gazságukat köszörülni.

Borz, Szinesei ezredes és Mézes belépnek.

KÁROLY. Jöjön édes becsületes Mózesem, jöjön; kérem jöjön be Kamat úr! az ezen úr' neve, úgy-e Mózes?

MÓZES. Igen, nagyságos úrfi.

KÁROLY. Széket ide Borz, üljön le Kamat úr! poharat ide Borz, ülj le Mózes. Jöj-
jön ide kamat úr, most az úr' kedvéért iszom az
uzsora' sikerére! Mózes, tölts meg egy kelyhet
ezen úr' számára.

MÓZES. Éljen az uzsora.

LEPKEFI. Helyesen Mózes, az uzsorás-
kodás okosság' 's ipar' neme, 's meg érdemli
hogy sikere legyen.

EZREDES. No tehát, sikerüljön, a' mint ér-
demli!

LEPKEFI. Nem, így semmit sem ér! Ka-
mat uram, az úr' föllázadt a' köszöntés ellen, 's
most egy pintes üveget kell arra kiürítenie.

EGY VENDÉG. Egy pintet legalább is.

MÓZES. Kérem uraim, gondolják meg! Ka-
mat úr művelt ember.

LEPKEFI. Tehát szereti a' jó bort.

MÁS VENDÉG. Adjatok Mózesnek egy fer-
tály pohárnyit, ez felségsértés, 's nagy megve-
tése a' gyülekezetnek.

LEPKEFI. Csak rajta! igazságot akarok
poharam' utolsó csöppeig.

EZREDES. Kérem, uraim! nem voltam ké-
szülve illy szokásra.

KÁROLY. Az ördögbe, ne is tegye; Kamat úr idegen köztünk.

EZREDES *félre.* Menydörgő! bárcsak ép bőrrel menekedhetném közülök.

LEPKEFI. Vigye hát őket a' manó! ha nem akarnak inni, nem maradunk velök egy asztalnál. Jer Iszáki! a' kártya szomszédszobában van. Károly, te is velünk tartasz, ha elvégezted dolgodat ez urakkal?

KÁROLY. Igen, igen. Mennek. Lepkefi!

LEPKEFI *visszajő.* Itt vagyok.

KÁROLY. Talán szükségem lesz reád.

LEPKEFI. Óh te tudod, hogy én mindig kész vagyok; szó, vagy váltólevél, vagy kötelezvény, nekem mindegy. Kimegy.

MÓZES. Nagyságos úrfi, ez itt Kamat úr, a' legbecsületesb 's hallgatni tudóbb ember, 's mindig végrehajtja, a' mit magára vállal, Kamat úr ez itt.

KÁROLY. Aha! azonnal kedves úr, az én Mózes barátom igen becsületes ficzkó, de egy kicsit lassu beszédű, egy óra hosszat ősztoogat czimeket. Kamat uram, a' dolog valódi állása ez; én egy tékozló fiatal ficzkó vagyok, kinek kölcsönpénzre van szüksége, az urat meg egy okos vén ficzkónak tartom, kinek pénze van kölcsönadni. Én elég bohó vagyok, hogy százától öt-

venet fizessenek, ha másképp nem kaphatok, 's az úr, úgy hiszem, elég gazember százat venni, ha lehet. Most már látja ön, hogy egyszerre megismerkedtünk, 's dologhoz láthatunk minden további czifraság nélkül.

EZREDES. Becsületémre, igen is nyíltszívű; látom, hogy ön nem szeret sok complimentet.

KÁROLY. Oh nem! egyenes bánást legjobbnak tartok minden szerződésben.

EZREDES. Annáljobban szeretem önt; azonban ön téved, egy dologra nézve: nekem nincs kölcsön adni való pénzem, de úgy hiszem szerezhetnék azt egy jó barátomtól, de az egy lélekisméretlen kutya, nem de Mózes?

MÓZES. De ön arról nem tehet.

EZREDES. 'S ő kénytelen némelly áruit vesztéssel eladni, hogy önnek eleget tehessen; ugy-e Mózes?

MÓZES. Valóban. Ön tudja, hogy én mindig igazat mondok és megvetem a' hazug szót!

KÁROLY. Helyesen! kik igazat szólnak, igazán is cselekesznek rendesen; de ezek apróságok, Kamat uram. Mit! én jól tudom, hogy pénzt nem szerezhetni, ha értte nem fizetünk.

EZREDES. Jó; de micsoda biztosságot mutathat ön? földbirtoka nincs úgy hiszem.

KÁROLY. Egy vakandoktúrás, egy száraz ág sincs, kivéven a' mi a' virágcserepekben van az ablakok közt.

EZREDES. Más ingó vagyona nincs?

KÁROLY. Csupán elevenek, ugymint egy pár kopó 's egy két paripa. Hanem kérem, Kamat uram, ismeri-e minden rokonomat egyenként?

EZREDES. Hogy igazat mondjak, ismerem.

KÁROLY. Kell hát önnek tudnia azt is, hogy egy dúsgazdag nagybátyám van Olaszországban, Szinesi ezredes, kitől én igen sokat várok.

EZREDES. Hogy van egy gazdag nagybátyja, azt hallottam; de hogy teljesülnek-e ön' várakozásai, ez, úgy hiszem, több mint a' mit előre megmondhat.

KÁROLY. Ó nem! abban nem lehet kétség. Azt mondják, hogy engem rettenetesen kedvel, 's nekem szándékozik hagyni mindenét.

EZREDES. Valóban? én most hallom először.

KÁROLY. Igen, igen, szentigaz — Mózes tudja, hogy igaz — úgy-e Mózes?

MÓZES. Oh igen! megmernék rá esküdni.

EZREDES magában. Úgysegéljen, még elhitetik velem, hogy most is Nápolyban vagyok.

KÁROLY. Ha hát úgy tetszik, Kamat uram, László bátyám' halála után nyomban fizetést ajánlok, ámbár a' vén ficzkó olly nemesszívú volt

hozzám, hogy valóban igen sajnálnám, ha valami baja történnék.

EZREDES. Nem inkább nálamnál, higgye el. De ezen lekötöztetés, mellyet ön nekem ajánl, a' lehető legroszabb biztosság számomra; mert én száz esztendeig élhetnék, még sem láthatnám a' tőkepenzt.

KÁROLY. Mondom, azon pillanatban, mihelyt László bátyám meghal, hozzám jöhet a' pénzért.

EZREDES. Akkor úgy hiszem, a' legkelletlenebb emlékeztető lennék, kit élteben látott.

KÁROLY. Mit, ön talán fél, hogy László bátyám' élete igen jó lábon áll?

EZREDES. Nem, attól nem, noha úgy hallám, hogy ő olly ép 's egészséges, mint akarmelly vele egykorú ember széles Magyarországon.

KÁROLY. Már erről megint roszul van értesítve. Nem úgy van, az olasz levegő igen ártott szegény László bácsinak! igen, igen, ő szemlátomást fogy; mint beszélük, úgy megváltozott szegény, hogy legközelebb rokoni sem ismernek rá.

EZREDES. Nem, ha ha ha! annyira megváltozott, hogy legközelebb rokoni sem ismernek rá! ha ha!

KÁROLY. Ha ha! ön örül ezt hallani Kamat gazda, úgy-e?

EZREDES. Ó nem, épen nem.

KÁROLY. De igen, mert tudja, hogy ez biztosítja alkunkat?

EZREDES. De nekem azt mondták, hogy az ezredes úr nyakunkra jó, sőt némelyek épen azt állítják, hogy már meg is érkezett? .

KÁROLY. Hisz' azt nekem csak jobban kell tudnom, mint önnek, megérkezett-e vagy nem? — Nem nem, bizvást hiheti ön, hogy ő e' pillanatban Nápolyban van — nemde Mózes?

MÓZES. Ó igen is, minden bizonynyal.

EZREDES. Már az igaz, a' mint mondja ön, hogy azt önnek csakugyan jobban kell tudni, mint nekem, noha én sem rossz kutfőből tudom — nemde Mózes?

MÓZES. Igen, kétségkívül.

EZREDES. De kedves úr, mint értesítve vagyok, önnek néhány százra nyomban lenne szüksége; semmije sincs itt, a' miről rendelkezhetnék?

KÁROLY. Hogy érti ezt ön?

EZREDES. Például hát, én ugy hallám, hogy az atyja igen sok régi házi butort hagyott hátra?

KÁROLY. Ohó! az már régen elment, Mózes jobban megmondhatja hogyan, mint én magam.

EZREDES félre. Menyőbe! minden ősi billikom, 's a' sok régi fegyver és szablya! azután

a' könyvtárát is egynek tartották a' legdrágábbak, 's jelesbek közül.

KÁROLY. Az igaz, hogy a' volt — nagyon is sok egy magányos embernek. De én részemről mindig közlő természetű voltam, 's azt gondolám, hogy nem igazság annyi tudományt magamnak tartani.

EZREDES *félre*. Köszönöm szépen! a' tudomány, melly a' családban örökség gyanánt vándorlott. — 'S kérem mi lett e' könyvekből?

KÁROLY. Az árverőt kérdje Kamat gazda, mert úgy hiszem; azokról Mózes sem tud semmit.

MÓZES. Én semmit sem tudok a' könyvekről.

EZREDES. Így, így; tehát semmi sincs, meg a' család birtokból?

KÁROLY. Nem sok van az igaz; kivéven ha családi képekhez lenne kedve önnek. Ott fen egy szobám tele van ősökkel, 's ha szereti ön a' festvényeket, úgysegéljen, alkuszunk reájok.

EZREDES. He, az ördögbe! csak nem akarja eladni őseit?

KÁROLY. Mind valamennyit a' legtöbbet ígérőnek.

EZREDES. Mit, a' nagybátyjait és nagynénjeit!

KÁROLY. 'S a' szépapáimat 's anyáimat is velők együtt.

EZREDES félre. Most már lemondok róla. A' manóban! hát nincs önnek szive saját rokoni iránt? Isten bocsá, hát egy második Shylocknak tart engem, hogy saját testére és vérére akar tőlem pénzt kölcsönözni?

KÁROLY. Ej, édes tőzsérkém, ne morogjon no, mi gondja önnek erre, ha pénzével egyenértékű árút kap.

EZREDES. Jó én megveszem; úgy hiszem használhatom a' vásznát. Félre. Óh! ezt soha sem bocsátom meg neki, sohasem!

Lepkefi belép.

LEPKEFI. Jer Károly, mi tartóztat?

KÁROLY. Nem jöhetek még pajtás épen a' felső szobába indulunk, mert ez a' kis Kamat itt meg akarja venni őseimet, jer.

LEPKEFI. Ej! égesd meg az őseidet!

KÁROLY. Nem, azt majd teheti ő azután ha úgy tetszik neki. Várj Lepkefi, szükségünk lesz reád: ügysegéljen, te légy árverőnk, jer föl velünk.

LEPKEFI. Szívesen. Én szintolly jól pergetem az árverési dobot, mint a' kockát.

EZREDES félre. Oh az elvetemültek!

KÁROLY. Jőjön Mózes, te meg az árszabónk, ha szükségünk lesz rá. Az ördögben Kamat gazda! úgy látszik ön örül az alkunak.

E Z R E D E S. Ó igen, szörnyen örülök valóban. Ha ha! igen igen, ritka tréfának tartom, hogy valaki a' családját árverésre bocsássa. Félre. Oh a' tékozló.

K Á R O L Y. Ej, ha az embernek pénzre van szüksége, hol a' pokolban leljen segítséget, ha saját rokonához sem folyamodhatik? Mind el.

NEGYESEDIK FELVONÁS.

ELSŐ SCENA.

Képes szoba Károly' házában,

Szinesei Károly, Szinesei ezredes, Mózes és Lepkefi
belépnek,

KÁROLY. Tessék bejönni uraim, tessék; itt van együtt a' Szinesei nemzetség egészen föl a' magyarok' bejövételéig.

EZREDES. Véleményem szerint szép gyűjtemény.

KÁROLY. Meghiszem azt, ezek az arczfestés' valódi szellemében készültek, egy csöpp idealizálás és valóttan kifejezés sincs rajtok. Nem úgy, mint új divatu Rafaelink' munkáin, kik a' legszigorúbb hasonlatosságot keresik, de igyekeznek a' képet eredetiétől függetlenné tenni, úgy hogy az eredetit feldulhatni a' nélkül, hogy a' képben kár esnék. Nem, nem, ezek' érdeme ősi megrögzött hasonlóság, minden feszes és merevény rajtok, mint az eredetiek, és semmi egyébhez nem hasonlók az emberi természetben, azokon kívül.

EZREDES. Ah! soha sem látandunk többé ily emberalakokat.

KÁROLY. Nem reménylem. — No most látja Kamat gazda, milly házi természetem van nekem; itt ülök esténként családomtól környezve. — De, jer, lépj fel polczodra árverő úr; itt egy öreg köszvényes szék az atyáméi közül, melly a' czél-nak megfelel.

LEPKEFI. Igen, igen, e' jó lesz. De Károly, árverő dobom sincs; 's mi egy árverő, dob nélkül?

KÁROLY. Ugysegéljen; igazad van; micsoda pergament ez itt? — óh a' nemzetségünk egész terjedelmében. Nesze Lepkefi, nem mindennapos darab mahagoni fa, itt a' család-lajtorja számodra, te gazfattyu, — ez legyen árverő kalapácsod, 's most már verd le az őseimet saját nemzetségfájokkal.

EZREDES félre. Milly természettapodó gazember! atyagyilkosság ex post facto!

LEPKEFI. Igen, igen, ez valóban nemzetséged' egy darabja; az igaz, Károly, hogy alkalmasb holmit nem is találhattál volna e' munkához, mert ez nem csak kalapácsul szolgál, hanem sorjegyzék is egyszersmind az alkuhoz. No kezdjük el! tra ra ra! tra ra ra!

KÁROLY. Bravo Lepkefi! no jó, itt egy nagybátyám, Szinesi Menyhárd, igen híres fővezér a' maga idejében, becsületemre mondom. Hunyadi János' minden hadában jelen volt, 's e' sebet

szeme fölött a' várnai ütközetben kapta. — Mit mond hozzá Kamat úr? nézze csak, ez ám a' hős, nem olly szárnyaszegett, 's inaszakaadt, mint mostani piperés kapitányaink, hanem illendő nehéz katonai öltözetbe burkolva, mint vezérnek kell. Mit ígér érte?

MÓZES. Kamat úr azt szeretné, hogy az úrfi szólna először.

KÁROLY. No hát vigye el százforintért, 's ez csak nem sok egy fővezérért.

EZREDES félre. Isten bocsásd meg! híres Menyhárd bátyját száz forintért! no jó, megveszem.

KÁROLY. Lepkefi, üsd le Menyhárd bátyámat. No most itt a' kisasszony huga, Lucza nagynéném, lehető legjobb modorban festve; iszonyú hasonlóság! ime itt függ, látják, mint egy pásztorné, juhait legelteti. Vigye el ötven forintért, a' juhok megérik e' pénzt.

EZREDES félre. Ah! szegény Lucza! ki magáról mindig olly sokat tartott. Ötven forintért hát? ő az enyém.

KÁROLY. Vesd le Lucza nénémet. Itt van egy pár, kik ollyan unokaöccseikfélék voltak. Lásd Mózes, e' képek szép idő előtt festettek, midőn még az uracsok parókát hordtak, a' dámák saját hajaikat.

EZREDES. Igen, valóban úgy tetszik, hogy az időben egy kicsit alább hordák fejeiket.

KÁROLY. Vigye el e' párt, hasonló árért.

MÓZES. E' jó alku!

KÁROLY. Ez itt az anyám' nagyatyja, egy híres alispán, a' Tiszán túl igen ismerős. Mire becsüli Mózes?

MÓZES. Négy arany.

KÁROLY. Négy arany! úgy segéljen a' parókája is többet ér. Kamat úr! ön jobban tiszteli a' zöld asztalt, vessük le ő tekintetességét százötvenért!

EZREDES. Minden esetre.

LEPKEFI. Le vele.

KÁROLY. 'S itt van két testvére, Szinesí Péter és Pál, mindkettő országgyűlési követ, 's ismert szónok.

EZREDES. Már az igazán rendkívüli! én megveszem őket a' kívánt áron, az országgyűlés' becsületeért.

LEPKEFI. Jelesen Kamat gazda, leütöm négyszázért!

KÁROLY. Itt egy jókedvű ficzko, nem tudom hogyan rokonom, de Debreczeni bíró volt, vigye el nyolczvan forintért!

EZREDES. Nem, nem, hatvan is elég lesz.

KÁROLY. Ej fizesse ezüstben, 's még azt a' két szolgabíró is ráadom.

EZREDE. Ők az enyémeek.

KÁROLY. Lepkefi, vedd le a' városbirót 's a' szolgabirákat. — De a' manóban, mi tehát egész nap így bibelődünk, alkudjunk valamennyire! mit szól hozzá kis Kamat. Tudja mit, adjon nekem három ezer forintot az egész hátralevő rongyos családért.

LEPKEFI. Igen, igen, ez a' legjobb mód lesz.

EZREDES. Jó jó, mindent megteszek ön' kedveért; ők az enyémeek. De itt egy arczkép, mellyet ön mindenkor átugrott?

LEPKEFI. Mellyik? az a' silány külsejű törpe embercse a' nyugágy fölött?

EZREDES. Igen azt értem; noha éppen nem gondolnám, hogy olly igen silány külsejű törpe embercse?

KÁROLY. Mellyik? az ott? — óh az az én nagybátyám az ezredes; akkor vették le, midőn Nápolyba ment.

LEPKEFI. Ezredes bátyád! menykőbe, úgy bizony soha sem lesztek jó barátok. Károly! az ott, legalább nekem, a' legmordabb gazembernek látszik, ki valaha előmbé került; egy megbocsátani nem tudó szem, 's átkozott örökségtagadó arczat! kétségkívül egy makacsságban rögzött ficzkó! nemde Kamat gazda?

EZREDES. Lelkemre mondom uracskám, nem; nekem úgy tetszik, hogy az olly becsületes ábrázat, mint bár mellyik a' szobában holt vagy eleven; de ezredes bácsi is a' többi zsibáruval megy egy-e bár?

KÁROLY. De már az nem; szegény jó Laczi bácsimtól nem akarok megválni. Az öreg ficzkó mindig igen jó volt hozzám 's ügysegéljen, képét megtartom, míg egy szobám marad, hol azt felállítsam.

EZREDES félre. A' gazfattyu! még is csak öcsém nekem! De, kedves úr, nekem, nem tudom miért, küiönös kedvem volna e' képhez.

KÁROLY. Sajnálom, mert azt semmi esetre oda nem adom. — Lánosz lobogós! hát nem vett adót eleget belőlök?

EZREDES félre. Mindent megbocsátok neki! De, kedves úr, ha én egyszer valamit magamban fölteszek, nem szoktam pénzre nézni. Én ez egy képért annyit adok, mint a' többiért mindössze.

KÁROLY. Ne erőteszen, pénztőzsér uram; már megmondtam, hogy nem akarok tőle megválni, 's ezzel vége.

EZREDES félre. Mint hasonlít apjához a' rossz fattyu! — Jó jó, készen vagyok — Félre. Előbb észre sem vevém, de soha sem láttam illy feltűnő

hasonlatosságot. — Itt egy váltólevél a' pénz-mennyiségről.

KÁROLY. Hisz' ez nyolcz ezer forintról szól.

EZREDES. Hát csak nem adja ezredes bátyját?

KÁROLY. Menydörgő menykő! nem. — 'S most utóljára mondom.

EZREDES. No hát csak tartsa meg a' mivel több, majd máskor kiegyenlitsük, — de adja kezét az alkura, ön derék ficzkó Károly, — bocsanatot kedves úr, hogy ennyi szabadságot vesznek. Jőjön Mózes.

KÁROLY. Úgy segéljen, ez egy bolondos vén ficzkó! — de hallja csak Kamat, már most szobákat rendeljen e' nemes urak' számára.

EZREDES. Igen, igen, egy pár nap alatt értök küldök.

KÁROLY. De lassan csak, csinos kocsit is küldjön ám értök, mert higgye el, nagyobb része saját kocsiján szokott járni.

EZREDES. Úgy lesz! mindnyájokért, az ezredesen kívül.

KÁROLY. Igen, mindnyájokért a' köpező-sön kívül.

EZREDES. 'S ön csak e' mellett marad?

KÁROLY. Elhatározottan.

EZREDES félre. Kedves tékozló fiú! — Isten áldja meg önöket! — jöjön Mózes. — félre. Hadd halljam már most, ki nevezi őt elvetemültnek. Elmegy Mózessel.

LEPKEFI. Ez csak ugyan a' legkülönösebb természet, kit e' nemben valaha láttam.

KÁROLY. Úgysegéljen a' pénztőzsérek' fedelme; csodálom hogy Mózes illy becsületes ficzkóval megismerkedhetett. — Aha! itt jó Tisztes; eredj Lepkefi, mond meg a' többinek, hogy mindjárt nálok leszek.

LEPKEFI. Megyek; de rá ne hagyd magad beszéltetni a' vén dőre által, hogy a' pénz' egy részét régi elavult adósságokra, vagy más efféle esztelenségre vesztegesd, mert a' mesteremberek Károly, a' legszemtelenebb ficzkók.

KÁROLY. Tökéletes igaz, 's kifizetni őket, annyi, mint neki bátorítani.

LEPKEFI. Nem különben. El.

KÁROLY. Ej, ne félj. Lepkefi kimegy. Már az igaz, hogy furcsa öreg ficzkó volt. — Hadd lám — a' pénz' kétharmada teljes joggal enyém, őt ezer háromszáz egynehány forint; úgysegéljen, már elhiszem, hogy az ősök becsesb rokoni az embernek, mint gondolám. Uraim 's' asszonyaim! alázatos és igen háladatos szolgálók.

Tisztes belép.

KÁROLY. Na öreg Tisztes! épen jókor jött, vegyen bucsut régi ismerőseitől.

TISZTES. Igen már hallottam, hogy indulóban vannak. De csodálom, hogy ön illy vig kedvű ennyi baj közt is.

KÁROLY. Épen azért látja, annyi a' bajom, hogy nincs is időm jó kedvemtől megválni; de hiszen majd leszek én gazdag, és lépkóros is annak idejében. De mint látom ön csodálkozik, hogy szomorúbb nem vagyok, midőn ennyi rokonomtól kell elválnom; az igaz, hogy ez igen szivreható, de látja ön, hogy ők csak egy porczikájokat sem mozditják, miért hát én?

TISZTES. Önt nem lehet egy pillanatra is komolylyá tenni.

KÁROLY. Már hiában, én ilyen vagyok. Ime becsületes Tisztes, menjen csak, fizettesse ki magának nyomban e' váltólevelet, 's vegyen el belőle ezer forintot azonnal az öreg Olmay' számára.

TISZTES. Ezer forintot! de gondolja meg.

KÁROLY. Az ördögben ne fecseljen arról, szegény Olmay' szüksége sürgetős, 's ha nem siet, mindjárt nyakunkra jó valaki, kinek több joga van a' pénzhez.

TISZTES. Aha! ezért tehát! én sohasem szünöm meg önt a' régi jó példabeszédre inteni.

KÁROLY. „Légy igazságos, mielőtt nemes lelkű akarsz lenni.“ Tenném is, ha lehetne; de látja, az az igazság egy vén sánta döcögő boszorkány 's nem vehetem rá, hogy a' nemes lelkűséggel egyenlépést tartva foglaljon helyet szivemben,

TISZTES. Még is Károly, higgye el nekem egy órai megfontolás. —

KÁROLY. Igen, igen, mind igaz, de hallja Tisztességes, míg van, úgy segéljen, adok; átkozom a' szűkmarkuságát! érti, 's most a' játszóasztalhoz. Kinennek.

M Á S O D I K S C E N A.

Előszóba.

Színesi ezredes, és Mózes belépnek.

MÓZES. Most nagyságos úr, úgy hiszem, egész dicsőségében látta Károly urfit, mint Aggfi úr mondá; bizony nagy kár, hogy olly tékozló.

EZREDES. Igaz, de nem akarta eladni képe-
met.

MÓZES. Hogy úgy szereti a' bort és asz-
zonyokat.

EZREDES. De nem akarta eladni képe-
met.

MÓZES. 'S olly sok pénzben játszik.

EZREDES. De nem akarta eladni képemet.
Ah! ihol van Tisztos.

Tisztos belép.

TISZTES. Úgy, ezredes úr, hallom, hogy alkut csinált.

EZREDES. Igen, igen, a' mi fiatal dühönczünk elhánnya képeit, mint valami kopott kárpitot.

TISZTES. 'S im' reám bizta, hogy az árpénz' fele részét ismét ön kezébe juttassam; tudniillik az öreg Olmay' szükölködő szerepében.

MÓZES. Ah! ez még a' legnagyobb kár valamennyi közt, hogy olly átkozott szánakodó.

TISZTES. 'S egy vargát és két szabót láttam a' pitvarban, kiket tudom, hogy nem akart kifizetni, 's ez ezer forint elég lett volna nekik.

EZREDES. Jól van jól, én megfizetem adóságait 's jószívűségét is a' fölött. De már tovább nem vagyok tűzsér, 's ön vezessen be engem, az öregebb testvérhez, mint öreg Olmayt.

TISZTES. Még ne egy kicsit, mert tudom, hogy Aggfi úr mostanában akarja meglátogatni.

Borz belép.

RORZ. Oh uraim, engedelmet, hogy ki nem késértem önöket, erre. - Mózes egy szóra. El Mózeszel.

EZREDES. Ez a' fattyu is emberem ám! hinnen-e ön, hogy ez a' szájtató elfogta a' zsidót jöttünk közben, 's pénzt akart tőle fölvenni, mielőtt urához jutott volna.

TISZTES. Ugy-e!

EZREDES. Igen, 's most valami zálogon török fejeiket. Ah! 'Tisztes barátom, az én időmben beérték a' cselédek uraik' bolondságival, ha azok annyira mennyire elkoptak már, de most bűneiket, mint születésnap ruháikat fényesen viselik magokon. Kimennek.

H A R M A D I K S C E N A.

Könyves szoba.

Szinesei József 's egy szolga.

JÓZSEF. Nincs levél Aggfiné asszonyságtól?

SZOLGA. Nincs, nagyságos úr.

JÓZSEF. Csodálom, hogy nem írt, ha személyes jövetelben gátolva volt. Aggfi úr bizonyosan nem gyanakszik én reám. De igen szeretném, ha a' gazdag örökösnét el nem kellene vesztenem e' kelepceze által, mellybe magam ez asszonynyal kevertem; azonban Károly' könyelműsége, 's rossz híre igen hasznosak az én részemre. Kopogás hallatszik kívülről.

SZOLGA. Nagyságos úr, úgy hiszem, Aggfiné asszonyság lesz.

JÓZSEF. Meg állj, nézd meg ő-e vagy sem, mielőtt az ajtóhoz megy: különös üzenetem van számodra, ha az öcsém lenne.

SZOLGA. Ő asszonysága van kin, nagyságos úr; kocsiját mindig ott hagyja a' szomszédutczai divatárusnénál.

JÓZSEF. Megállj, huzd a' függönyt az ablak elébe; így jó lesz, — a' szemközt lakó szomszédném olly gyanakodó természetű kisasszony. Szolga behuzza a' függönyt 's elmegy. Nehéz szerepet kell e' dologban játszanom. Aggfiné asszony legközelebb gyanítani kezdé nézeteimet Mari iránt; de e' titkot a' világért sem szabad neki megtudni; legalább mig jobban hatalmamba nem kerítem

Aggfiné belép.

AGGFINÉ ASSZ. Mi ez? magány beszédben ömleszt ki érzéseit? nagyon türehtlen volt, úgy-e bár? Ó a' manóba! ne tetessen olly bús arcot, becsületemre, nem jöhettem előbb.

JÓZSEF. Ó asszonyom, pontosság egy neme az állhatatosságnak, melly épen nem divatos sajátság egy dámában.

AGGFINÉ ASSZ. Higyje el, önnek engem sajnálni kellene. Tudja, hogy a' férjem olly roszul

kezd velem bánni egy idő óta, 's úgy félt Károlytól, de ez a' legfuresább is az egész dologban, úgy-e?

JÓZSEF félre. Örülök hogy trágár barátim ezt úgy fölkapták.

AGGFINE ASSZ. Bizony, én kívánnám, hogy adná neki Mariát, 's akkor talán meggyőződnék majd; hát ön kívánja-e Szinesei úr?

JÓZSEF félre. Egy cseppet sem. Fenhargon Ó bizonyosan, mert akkor az én kedves Aggfiném végre szinte meggyőződnék, milly igazságtalan volt gyanúja, hogy nekem némi kinézésem van azon balga kis leánynyal.

AGGFINE ASSZ. Jo jó, én hajló vagyok önnek hitelt adni! de nem méreg 's boszuság-e, ha valakiről a' legroszabb dolgokat fecsegik össze vissza? — 's ihol az én Nyirkáliné barátom isten tudja mi minden rágalmas mendemondát hozott fölölem forgásba, 's még pedig minden alap nélkül; ez az, a' mi engem kinoz.

JÓZSEF. Igen, asszonyom, valósággal az a' boszantó körülmény, hogy egészen alap nélkül; igen igen, ez a' sértő dolog, csupán ez: mert ha valakiről már egyszer némi rágalmas történetet hisznek, nincs nagyobb vigasztalása, mint azon öntudat, hogy azt meg is érdemelte.

AGGFINE ASSZ. Már az igaz, akkor megbocsátanám gonoszságukat, de engemet támadni

meg, ki valóban olly ártatlan vagyok, 's ki soha senkiről sem beszélek semmi rosztat, azaz jó barátról, 's aztán e' fölibe a' férjem is, ki olly mogorva, olly gyanakodó, midőn én ismerem ön szívem' fedhetetlenségét; nem, e' kiállhatatlan.

JÓZSEF. De kedves Aggfiném, csak saját hibája, ha azt eltüri. Ha egy férj okatlanul gyanakszik feleségére, 's megvonja attól bizodalmát, az eredeti szerződés meg van szegve, 's a' nő, neme' becsületének tartozik azzal, hogy férjét kiátsza.

AGGFINÉ ASSZ. Csakugyan — és így, ha ő engem ok nélkül gyanuba vesz, legjobb mód feltékenysége' orvoslására, ha arra okot adok, nemde?

JÓZSEF. Kétségkívül — mert férjének sohasem szabad önben csalatkozni, 's ez esetben igen illendő, hogy ön gyenge legyen, csupán azért, hogy férje' éles ítélését meg ne szegyenítse.

AGGFINÉ ASSZ. Istenemre, a' mit ön beszél, igen okosnak találom, 's mivel ártatlanságom' tudása —

JÓZSEF. Ah! kedves asszonyság, ebben van a' tévedés: ez a' nagyon is öntudatos ártatlanság okoz önnek legtöbb rövidséget. Mi az, a' mi önt a' külsőségek iránt föl sem vevővé 's a' világ' véleményével nem gondolóvá teszi? hát,

egyedül ártatlansága' öntudata. Mi teszi önt figyelmetlenné viseletében, s' képessé ezer aprólékos vigyázatlanságba bukni? hát egyedül ártatlansága' öntudata. Mi teszi önt türelmetlenné Aggfí úr' szeszélyei iránt, 's felpattanóvá, ha gyanakszik? hát csak ártatlansága' öntudata.

AGGFINE ASSZ. Valóban igaz.

JÓZSEF. Lám, kedves Aggfíne asszony-ság, ha csak egyszer követne el valemelly aprólékos félrelépést, nem képzelheti, milly vigyázóvá lenne ez által, milly kész, 's képes a' jó kedvre, és férjével egyetértésre.

AGGFINE ASSZ. Ugy hiszi ön.

JÓZSEF. Óh sőt bizonyosan tudom; 's meglátná ön, hogy egyszerre minden rágalom elnémulna, mert egy szóval, ön hirneve jelenleg hasonló egy sokvérű emberhez, ki egyenesen az igen nagy egészség miatt hal meg.

AGGFINE ASSZ. Ugy úgy, értem, ön' gyógyszerere hát, hogy vétkezzem ön védelmemre, 's bocsássam szélnek erényemet, hirnevem' biztosítására.

JÓZSEF. Egészen úgy — becsületemre, ugy asszonyom.

AGGFINE ASSZ. Ej! ez a' legfonákabb tanácslás 's a' legújabb gyógyírat a' rágalmat elkerülni.

JÓZSEF. Csalhatatlan, higgye el ön nekem. Az okosságot meg kell fizetni, mint a' tapasztalást.

AGGFINÉ ASSZ. Igen, ha elmémet meg tudná egyszerre győzni e' felől.

JÓZSEF. Bizonyosan, asszonyom, ön' elméje meg fogna győződni, Igen igen. — Isten ments meg, hogy én önnek olly valamit javasoljak, a' mit maga rosznak gondol. Nem nem, több becsületerzése van, mint sem ezt kívánjam?

AGGFINÉ ASSZ. Talán a' becsületerzést ki is hagyhatnók a' játékból.

JÓZSEF. Ah! falusi rosz nevelése' következeitől, mint látom, meg nem tud válni ön.

AGGFINÉ ASSZ. Valóban én is úgy hiszem: de nyíltan meg is vallom önnek, hogyha helytelen cselekedetre vetemülhetnék is, ez előbb történhetnék férjem' rosz bánásmódja: mint ön becsületerzetes okoskodása által.

JÓZSEF. E' kézre esküszöm hát, mellyet ő nem érdemel. Kezén ragadja.

Szolga belép.

JÓZSEF. Az ördögben, te balga, mit akarsz itt?

SZOLGA. Engedelmet, nagyságos úr, úgy hiszem, hogy nem lenne önnek kellemes, ha Aggfi úr jelentés nélkül feljöne.

JÓZSEF. Aggfi úr! — valóban — ördög pokol!

AGGFINE ASSZ. A' férjem! egek! oda vagyok végem van!

SZOLGA. Nagyságos úr, nem bocsátottam be.

AGGFINE ASSZ. Oh egészen oda vagyok! mi lesz belőlem? most, gyönyörű okoskodó — jaj, már a' lépcsőkön van, ide bújom el — 's ha még egyszer illy vigyázatlan leszek — A' szőnyeg mögé megy.

JÓZSEF. Add ide azt a' könyvet. Leül a' Szolga haját rendezi.

Aggfi Péter belép.

PÉTER ÚR. Ej, — folyvást miveli magát Szinesei úr.

JÓZSEF. Ah kedves Aggfi úr, engedelmet kérek. Ásítva elveti a' könyvet. Egy ostoba könyvön rágodtam. — Igen köszönöm, hogy meglátogatott. Úgy-e bár nem volt nálam, mióta e' szobát így el rendelém. Tudja ön, könyvek egyedül, mellyekbe bolondulva vagyok.

PÉTER ÚR. Igen csinos, valóban. Ej, ej, igen szép 's még függönyét is tudomány' forrására teheti — mint látom, föld-abroszokkal van beaggatva.

JÓZSEF. Oh igen! én nagy hasznát veszem e' függönynek.

PÉTER ÚR. Annak úgy kell lenni, ha valamit hirtelen föl akar találni.

JÓZSEF fölre. Vagy hirtelen el is rejteni.

PÉTER ÚR. Jó, nekem egy kis magányos beszédem lenne.

JÓZSEF a' Szolgához. Ne várakozzál.

SZOLGA. Jól van, nagyságos úr. Kimegy.

JÓZSEF. Itt egy szék Aggfi úr, kérem.

PÉTER ÚR. Jó, most már egyedül vagyunk. Valami fekszik szivemen, kedves barátom, a' mit önnek örömetst fölfedeznék, egy igen fontos tárgy az én nyugalmamra nézve; röviden édes barátom, a' feleségem' viselete mostanában igen boldogtalanná tett engemet.

JÓZSEF. Ugyanúgy-e? Azt igen sajnálom.

PÉTER ÚR. Igen, egészen bizonyos már, hogy nincs irántam semmi tekintettel, sőt a' mi még rosszabb, nem csekély okom van hinni, hogy máshoz viseltetik hajlandósággal.

JÓZSEF. Valóban? én bámulok!

PÉTER ÚR. Igen, 's köztünk legyen mondva, én úgy hiszem, kitaláltam a' személyt.

JÓZSEF. Hogyan? ön felette megijeszt engem.

PÉTER ÚR. Ah kedves barátom, előre tudtam, hogy részvéttel lesz irántam.

JÓZSEF. Igen is, higgye el Aggfí úr, azon fölfedezés nekem épen úgy fájna, mint önnnek.

PÉTER ÚR. Meg vagyok róla győződve. Ah, mi szerencse olly jó baráttal bírni, kivel még családi titkainkat is közölhetjük. De nem sejtí ön, kít gondolok.

JÓZSEF. Távolról sem gyanithatom; csak nem lesz Fulánki Gyula?

PÉTER ÚR. Oh nem! de mit mond ön Károlyhoz?

JÓZSEF. A' testvérem! lehetetlen!

PÉTER ÚR. Oh édes barátom! saját szíve' jósága csalja meg. Úgy ítél egyebekről, mint magáról.

JÓZSEF. Bizonyynyal, Aggfí úr, a' maga épségét tudó szív mindig késik elhinni egyebek' csalárdságát.

PÉTER ÚR. Igen, de ön' testvérének nincsenek is elvei, tőle soha sem hallhatni illyeket.

JÓZSEF. De még is, én úgy hiszem, hogy Aggfíné asszony maga sokkal elvesb.

PÉTER ÚR. Ej; de mit érnek az elvek egy szép, élénk fiatal ficzkó' hizelgése ellen?

JÓZSEF. Az nagyon igaz.

PÉTER ÚR. 'S azután, tudja ön, koraink' különbözése igen hihetlenné teszi, hogy nagy haj-

landósága volna hozzám, 's ha ő eltántorodnék, 's én ezt kikürtölném, a' város csupán engem nevetne ki, engem bolondos agg legényt, ki illy fiatal leányt vettem el.

JÓZSEF. Természetesen — minden bizonynyal — önt nevetnék ki.

PÉTER ÚR. Kinevetnének, igen 's balládákat írának és cikkeket, és az ördög tudja, mit nem.

JÓZSEF. Nem, ne kürtölje ki ön.

PÉTER ÚR. 'S azután meg, hogy régi jó barátom', az ezredes' öcsce azon személy, ki illy gonoszra vetette fejét, az még jobban bánt.

JÓZSEF. Igen — igen — épen ez, ha hátlanság élezi a' méltatlanság' nyilát, kétszeresen veszélyes a' seb, melyet az metsz.

PÉTER ÚR. Igaz; én, a' ki bizonyos tekintetben gyámatyja valék, kinek házában olly gyakran megvendégeltetett, ki életében sohasem vontam meg tőle tanácsomat.

JÓZSEF Ó, az hihetlen. Lehetnek ugyan emberek, az igaz, kik illy elvetemültségre képesek; de én, részemről, örömet kételkedem, míg ön meggyőző bizonyságokat nem ad; de ha bebizonyúl reája, úgy nem öcsém többé, eltagadom vele rokonságomat: mert a' ki a' vendég szeretet' törvényeit így megsértheti, 's barátja

nőjét így kísértheti, megérdemli, hogy mint a' társaság' dögvésze, megbélyegeztessék.

PÉTER ÚR. Minő különbség van önök közt! mi nemes elvek!

JÓZSEF. Azonban, én nem kételkedhetem Aggfiné asszony' becsületében.

PÉTER ÚR. Bizonyynyal, én szeretnék fölöle jól gondolkodni, 's a' czivodás' minden okát elhárítani. Nem rég azt hánytá szememre jobban, mint bármikor, hogy nem adok neki elég költséget, 's legutolsó czivakodásunk közben érthetőleg arra czélzott, hogy szive épen nem szakadna meg, ha meghalnék. Mivel tehát úgy látszik, hogy a' költségre nézve nem hangzanak össze gondolatink, föltettem magamban, hogy őt maga szabadságára hagyom, legyen ő maga asszonya jövődre e' tekintetben; ha pedig meghalok, úgy fogja találni, hogy nem voltam életemben is jólléte iránt részvétlen. Itt van barátom, két kötelezvény' vázlata, mellyek felől ön' ítéletét akarom tudni. Az egyik szerint évenként függetlenül nyolczezer forintja járand, míg élek, 's a' másiknál fogva minden birtokom' általános örököse legyen halálom után.

JÓZSEF. E' bánásmód, Aggfi úr valóban igazán nemes. Félre. Csak el ne csábítsa tanítványomat.

PÉTER ÚR. Igen, elvagyok határozva, hogy ne legyen oka panaszkodni, noha nem akarnám, hogy vonzalmam' ezen új példája már most tudtára esnék.

JÓZSEF félre. Én sem, csak megakadályozhatnám.

PÉTER ÚR. 'S most kedves barátom, ha tesszik, beszéljünk ön dolgai' állása felől Mariára nézve.

JÓZSEF lassan. Ó ne Agfi úr, majd máskor, kérem máskor.

PÉTER ÚR. Érzékenyen fájlalom, hogy olly lassan halad kegyében.

JÓZSEF lassan. Óh kérem ne említse. Mik az én csalatkozásim ha ön' boldogságáról van a' szó. Félre. Menykö! minden módon el vagyok veszte.

PÉTER ÚR. 'S noha ön annyira idegenkedik attól, hogy hitvesemmel tudassam ön' szenvedelmét Mari iránt; én mégis bizonyosan tudom, hogy ő e' dolgot nem fogja ellenzeni.

JÓZSEF. Kérem Aggfi úr, tegye meg kedvemért. Valóban sokkal jobban át vagyok hatva előbbi beszédünk' tárgyától, mintsem öndolgaimra, csak gondolhatnék is. Ki barátja' szerencsétlenségét tudja, soha —

Szolga belép.

JÓZSEF. No's mi baj?

SZOLGA. Nagyságos úr, az ücsese egy emberrel beszél az utcán, 's azt mondja, hogy tudja ön' itthon létét?

JÓZSEF. Az ördögben, te balga! nem vagyok itthon — egész nap künn vagyok.

PÉTER ÚR. Hé, várj csak! valami jutott eszembe! legyen ön itthon.

JÓZSEF. Jó, jó, ereszd be. Szolga el. Félrelegalább félben szakasztja Aggfí urat.

PÉTER ÚR. Most már édes barátom, tegye meg kedvemért, kérem igen nagyon. Mielőtt Károly ide ér, hadd rejtsem el magamat valahova; aztán ön vonja őt kérdőre azon tárgyban, melyről beszéltünk, 's válasza tegyen engem valahára bizonyossá.

JÓZSEF. Ó szégyen! Aggfí úr! hát illy alacsony csel' részesévé akar engem tenni? még pedig saját testvéremet törbe csalni?

PÉTER ÚR. Ej, hisz' ön bizonyosnak mondja hogy ő ártatlan; ha így van, ön neki igen nagy szolgálatot tesz, ha alkalmat ad magát kimenteni, 's megfogja valahára nyugtatni szívemet. Jőjön csak, ne tagadja meg kérésemet; itt, e' függöny mögé — he! mi az ördög! úgy látszik, itt már van egy hallgatódzó — úgysegéljen aszszonyruhát láttam.

JÓZSEF. Ha ha ha! igaz, hogy ez nevetséges dolog. Megmondom hát, Aggfi úr, noha én a' cselszövő embert legmegvetendőbb characterünek tartom, de azért, tudja ön, ebből nem következik, hogy az ember mindenkor szűz József volna! — hallja csak, ott egy kis franczia divatárusné van, egy furcsa kis álnok, ki engemet kínozt 's mivel jó híret félti, ön' jöttékor ide futott a' függöny mögé.

PÉTER ÚR. Ah! ön álnok! de hisz' úgy mindent hallott, a' mit hitvesemről mondtam.

JÓZSEF. Ó! nem megy tovább, bizhatik benne ön, nem tud magyarul.

PÉTER ÚR. No hát isten neki, itt egy szoba; ez is jó lesz.

JÓZSEF. Jó, menjen hát ön oda.

PÉTER ÚR. Ravasz fiú, ravasz fiú! Bemegy a' szobába.

JÓZSEF. Bajos menekvés, ügysegéljen! 's különös helyzet, mellyben vagyok! így választani el férjet 's feleséget.

AGGFINE ASSZ *súgva.* Nem szökhethném ki?

JÓZSEF. Maradjon csak rejtve, angyalom.

PÉTER ÚR *súgva.* József, hordja csak jól össze.

JÓZSEF. Vissza vissza, kedves drága barátom.

AGGFINÉ ASSZ. Nem zárhatná be férjemet?

JÓZSEF. Lassan, életem!

PÉTER ÚR *sugva.* Tudja ön bizonyosan, hogy a' kis divatárusné nem tud magyarul?

JÓZSEF. Be, be, kedves jó Aggfi úr — egek! csak egy kulcsom volna az ajtóhoz.

Szinesei Károly belép.

KÁROLY. Bátyám, mi ördög ez? inasod nem akart egyszerre bebocsátani. Mit, zsidó, vagy leány volt nálad?

JÓZSEF. Egyik sem öcsém, hidd el.

KÁROLY. De hát miért szökött el Aggfi bátyó? úgy hittem nálad van.

JÓZSEF. Volt öcsém; de hallván, hogy jösz, nem akart maradni?

KÁROLY. Miért? attól fél az öreg úr, hogy pénzt akarok tőle kérni?

JÓZSEF. Nem, öcsém: de sajnálva tapasztaltam, Károly, hogy mostanában nagy okot adtál azon érdemes férfinak a' nyugtalanságra.

KÁROLY. Igen, azt mondják, hogy még más érdemes férfinak is adok, de hogy' hogy', kérlek?

JÓZSEF. Hogy őszintén szóljak, öcsém — ő azt gondolja, hogy a' felesége' hajlandóságát el akarod tőle vonni.

KÁROLY. Ki, én? ó az ördögben! már azt nem, ügysegeljen. Ha ha ha! hát észrevette az öreg ficzko, hogy fiatal felesége van, ugy-e? vagy a' mi még rosszabb, Aggfiné vette észre, hogy vén férje van.

JÓZSEF. Ez nem tréfálni való dolog öcsém. A' ki nevetni tud —

KÁROLY. Igaz, igaz, mint akarád mondani; de, tréfa nélkül, soha eszem' ágában sem volt, a' mivel vádolsz, becsületemre mondom.

JÓZSEF fenhangon. Jó, Aggfi úr igen fog örülni ha hallja.

KÁROLY. Egyszer, az igaz, úgy vettem észre, hogy az asszonyság szemet vetett reám; de lelkemre, soha sem adtam neki a' legkisebb bátorítást; e' mellett, ismered Mari iránti hajlandóságomat.

JÓZSEF. De bizonynyal, ha Aggfiné asszony a' legnyájasb részvétet árult volna is el irántad?

KÁROLY. Lásd József, én úgy hiszem, sohasem teszek készakarva valami becsstelenítő dolgot; de ha egy szép menyecske szándékosan utamba vetette volna magát, 's e' szép menyecske olly vén ember' felesége, ki atyja' lehetne —

JÓZSEF. No's?

KÁROLY. Már akkor úgy hiszem, a' te erkölcsösségedből kellene egy kicsit kölcsön vennem; ez az egész. De bátyám, tudod-e hogy engem igen meglepsz, engem említvén Aggfiné asszonynyal, mert ügysegéljen, én mindig úgy hallottam, hogy te vagy kedvence.

JÓZSEF. Ah szégyen, Károly! ez a' visszatorlás ostoba.

KÁROLY. Ügysegéljen, én olly sokat jelentő pillanatokot láttalak váltogatni —

JÓZSEF. Nem, nem, ez nem tréfa.

KÁROLY. Ügysegéljen, én komolyan szólok. Nem emlékezel, midőn egyszer meglátogattalak.

JÓZSEF. De kérlek, Károly.

KÁROLY. 'S együtt találtalak —

JÓZSEF. Menykőben, fattyú! én azt kívánom —

KÁROLY. 'S máskor, midőn a' szolgád —

JÓZSEF. Öcsém, öcsém, egy szót veled. Féltre. Istenem! be kell a' száját dugnom.

KÁROLY. Értesíte mondom, hogy —

JÓZSEF. Lassan kérlek, lásd Aggfi úr mindent hallott, a' mit beszéltünk. Tudtam, hogy ki fogod magadat menteni, azért egyeztem meg benne.

KÁROLY. Hogyan? Aggfi úr? hol van?

JÓZSEF. Lassan! itt. A' szobára mutat.

KÁROLY. Istenemre ki kell neki jőni.
Aggfi úr! elő, csak elő!

JÓZSEF. Ne, ne. —

KÁROLY. Mondom, Aggfi úr, ki a' szabadra! Behuzza Aggfi Pétert. Mit az én öreg gyám-
atyám inquisitor lett, 's rejtekben keres bizony-
ságot?

PÉTER ÚR. Ide a' kezét, Károly megvallom
méltatlanul vevém gyanúba; de azért ne hara-
gudjék Józsefre, az én tervem volt.

KÁROLY. Ugy-e?

PÉTER ÚR. De ezennel fölmentem önt 's
megigérem, hogy ezentul nem fogok önről rosszul
gondolkodni, mint eddig; a' mit hallottam, nagyon
megbűntetett.

KÁROLY. Bizony szerencse volt hát, hogy
valamivel többet nem hallott. Józsefhez félre. Nemde
József?

PÉTER ÚR. Ah! reá fordította volna a'
gyanút.

KÁROLY. Ej, hisz' az csak tréfa volt.

PÉTER ÚR. Igen, igen, nagyon ismerem
becsületérzését.

KÁROLY. De hisz' őt is épen annyira
gyanúba veheté vala ön e' dologban, mint enge-
met, mert mind ez — Félre Józsefhez. Nemde József?

PÉTER ÚR. Jó, jó, elhiszem.

JÓZSEF félre. Bár mind ketten künn volnának a' szobából.

Szolga belép, 's valamit súg Józsefnek.

PÉTER ÚR. 'S jövőben, úgy hiszem, nem leszünk olly idegenek.

JÓZSEF. Engedelmet uraim, más szobában lesz önökhöz szerencsém; valaki jött hozzám különös dologban.

KÁROLY. Te beszélj vele más szobában, Aggfí úr 's én régóta nem láttuk egymást, 's valamit akarok neki mondani.

JÓZSEF félre. Nem szabad őket együtt hagynom. — Elküldöm azon embert 's azonnal vissza jövök. — Aggfí úr, egy szót sem a' francia divatárusnéról. Titkon Aggfíhoz, azután el.

PÉTER ÚR. Én! a' világért sem! — Lám Károly, ha többet társalkodnék bátyjával, valóban reményleni lehetne jobbulását. Ő elves ember.

KÁROLY. Szerfelett erkölcsös, és igen nagyon szent.

PÉTER ÚR. Nem, nem, ebben nincs önnek igaza. Nem, nem, József nem dühöncz ugyan, de e' tekintetben nem is olly igen szent. Félre. Nagy kedvem lenne neki megmondani; volna mit nevettünk Józsefen.

KÁROLY. A' hóhérban! Ő igazi anachoreta, egy ifju remete.

PÉTER ÚR. Hallja ön — de ne gunyolja azután érte, mert ismét meghallhatná —

KÁROLY. Ej; hiszen ön csak nem mondja meg neki.

PÉTER ÚR. Nem, de ez úton, úgy se-
géljen megmondom neki. — Hallja csak, van-e kedve nevetni Józsefen?

KÁROLY. Mindenek fölött szeretném.

PÉTER ÚR. No hát fogunk is, már az igaz;
— kölcsönben, a' miért elárult. — Nála leány volt,
midőn hozzá jövék.

KÁROLY. Mit? Józsefnél? tréfál ön?

PÉTER ÚR. Igen, egy kis francia diva-
tárúsné — 's a' mi legjobb a' tréfában — még most
is a' szobában van.

KÁROLY. Ördögöt van!

PÉTER ÚR. Mondom, hogy igen. Mutat.

KÁROLY. A' szőnyeg mögött! rajta! néz-
zük meg;

PÉTER ÚR. Nem nem — már jó — ne tegye
kérem

KÁROLY. De bizony, bekukucsáljunk a'
kis divatárúsnéhoz.

PÉTER ÚR. A' világért sem — József so-
hasem bocsát meg nekem —

KÁROLY. Segítek én önnek.

PÉTER ÚR. Jaj! már itt van. A' mint József belép, Károly félre vonja a' leplet.

KÁROLY. Aggfiné asszony! mindenre a' mi csodálatos! —

PÉTER ÚR. A' feleségem! mindenre a' mi kárhozatos! —

KÁROLY. Aggfi úr, ez egy a' legcsinosb francia divatárusnék közül, kiket valaha láttam. Úgy segéljen, úgy látszik, mintha önök mindnyájan bujóskaival mulatták volna magokat, 's még most sem tudom, ki bújt elő rejtekéből. Asszony-ságodat kérjem, hogy világosítson föl? — egy szót sem! Bátyám talán te leszesz elég jó előttem a' dolgot kifejtegetni? — mit? hát az erkölcsiség is néma? Aggfi úr! noha önt a' sötétben lelém, reménylem már nincs abban! — Mind néma? — jó, — én ugyan a' dolgot meg nem foghatom: fölteszem még is, hogy önök tökéletesen értik egymást — maradjanak hát magokra. Menőfélben. Bátyám nagyon sajnálom, hogy ez érdemes férfinak okot adott ennyi nyugtalanságra — Aggfi úr! nincs e' világon semmi olly dicső, mint egy elves ember. Elmegy.

Egy ideig egymásra tekingetve állanak.

JÓZSEF. Aggfi úr — noha, megvallom, a' szín ellenem mutat — ha egy kis béketüréssel

lesz irántam — nem kételkedem — hogy mindent megelégtülésére fogok kimagyarázni.

PÉTER ÚR. Ha úgy tetszik, uram!

JÓZSEF. A' dolog úgy áll, kedves úr, hogy Aggfiné asszonyság tudván nézeteimet ön nevendéke Mari iránt — mondom, kedves ur, Aggfiné asszonyság félvén önnek féltékeny természetétől — 's ismervén barátságomat a' család iránt — ő hát, mondom uram, meglátogatott azon czéllal: egyenlítőnem el e' bajokat — de ön' jöttekor félvén, mint mondám, ön' féltékenységtől, hátravonult, 's higgye el ön, ez a' dolog' egész mivolta.

PÉTER ÚR. Igen világos számadás, becsületemre; 's megmernék esküdni, hogy ezen asszonyság annak minden szótagjaért kezeskedik.

AGGFINÉ ASSZ. Egy szavaért sem, férjem!

PÉTER ÚR. Hogyan? nem tartja fáradságra méltónak a' hazugságban megegyezni?

AGGFINÉ ASSZ. Egy szó igazság sincs abban, a' mit mondott.

PÉTER ÚR. Elhiszem, lelkemre mondom, elhiszem asszonyom.

JÓZSEF félre. Pokol! el akar árulni asszonyom?

AGGFINE ASSZ. Gyönyörű képmutató uram, igen is, ha megengedi, magamért fogok szólni.

PÉTER ÚR. Ej, hagyja csak magára az úr, meglátja, hogy sokkal jobb történetet kohol ki, mint ön, minden segítség nélkül.

AGGFINE ASSZ. Hallgasson meg férjem, én nem jöttem ide ön' nevendéke' dolgában, sőt nem is tudok ezen úr' nézeteiről őreá nézve; hanem azért jöttem, csalárd okoskodási által elámitva, hogy végre meghallgassam szinlett indulatját, 's talán ön beesületét is feláldozzam alacsony gonoszságának.

PÉTER ÚR. Most úgy hiszem, hogy valóban igazat mond.

JÓZSEF. Ez az asszony megbolondult!

AGGFINE ASSZ. Nem uracskám! ismét eszére tért, 's ön' saját mesterkedései adtak erre eszközöket. Férjem! én nem várom hogy nekem higgyen; de gyöngédsége, mellyet irántam kijelentett, midőn bizonyosan nem tudhatá, hogy tanuja valék, annyira átjárta szívemet, hogy ha föl nem fődöztetve 's pirulatlan hagyhatám el e' helyet, jövő életem szolt volna hálám' őszinteségéről. Ami e' sima nyelvű képmutatót illeti, a' ki-igen könnyen hívó barátja' feleségét el akará csábítani, mig ugyan annak nevendéke iránt tisztet nézeteket mutatott, én őt most olly megvetendő szin-

ben látom, hogy sohasem fogom többé magamat becsülni, mivel őt meghallgattam. El.

JÓZSEF. Mind e mellett is — Aggfi úr — az isten látja —

PÉTER ÚR. Hogy ön egy gazember, 's így lélekismeretere hagyom önt.

JÓZSEF. Ön igen hirtelen! Aggfi úr! hallgasson meg engemet. — A' ki készakarva vonakodik meggyőződni — Beszélve kimennek

ÖTÖDIK FELVONÁS.

ELSŐ SCENA.

Könyves szoba.

Szinesei József és Szolga belépnek.

JÓZSEF. Olmai úr? 's honnét gondolod, hogy én őt látni akarom, tudnod kell, hogy ő kérni jó.

SZOLGA. Nem is eresztém vala be; de Tisztes úr jött vele az ajtóhoz.

JÓZSEF. Ej mit! te ostoba, csak fel is tenni, hogy most kedvem legyen látogatást fogadni szegény atyafiaktól! 's hát miért nem vezeted fel a' vén ficzkót?

SZOLGA. Mindjárt nagyságos uram! de nagyságos úr, nem az én hibám volt, hogy Aggfi úr az asszonyságot fölfedezte.

JÓZSEF. Eredj, számár. Szolga el. Valóban; a szerencse még sóhasem tett illy műveltségű embert, mint én ennyire bolonddá. Tekin-

tetem Aggfi Péter előtt, reményeim Marira nézve egy pillanat alatt lerontva! Szép szeszélyben vagyok más emberek' bajait kihallgatni! nem leszek képes még csak egy jó szót is adni ez Olmainak. Úgy! ihol jó 's Tisztes vele. Igyekeznem kell még is magamat rendbe szednem, 's egy kis felebaráti szeretetet ruházni képemre. **FI.**

Színesi ezredes és Tisztes belépnek.

EZREDES. Mit? **Ő** kerül minket? — **ő** volt az nemde?

TISZTES. **Ő** volt nagyságos úr. De úgy hiszem, igen is rögtön jövének. Erei olly gyöngék, hogy egy szegény atyafi' látása igen erősen hatna rá. Előbb nekem kelle vala ezt előtte kinyilatkoztatnom.

EZREDES. Guta üsse ereit! 's hát ez azon ember, kit Aggfi barátom a' legjótékonyabb gondolkodásának magasztal?

TISZTES. A' mi gondolkodásmódját illeti, arról nem merek itélni, mert hogy igazságos legyenek iránta, úgy látszik, neki épen annyi speculativ jótékonyága van, mint akármelly egyes embernek az országban, noha csak ritkán eléggé érzéki egész a' gyakorlatig kicsapongani.

EZREDES. Azonban egy rakás emberszerető jeles mondást tud az ujjai' végén elszámlálni.

TISZTES. Vagy inkább nyelve' végén, ezredes úr; mert úgy hiszem, egyik elvet sem tartja ő kelme olly lélekismeretesen, mint: hogy a' könyörület otthon kezdődik. —

EZREDES. 'S az övé, ugyebár, olly házi fajja, melly soha sem megy ki a' házból.

TISZTES. Úgy hiszem, nem másképp találándja nagyságod; de már jó. Nem kell úgy látszani, mintha én nagyságodat félbeszakasztanám; 's tudja ön, hogy mihelyt ön elhagyja őt, mindjárt jövők én nagyságod' megérkeztét jelenteni igaz személyében.

EZREDES. Igaz; 's azután látandjnk egymást Aggfi úréknál.

TISZTES. Egy pillanatveszteség nélkül. El.

EZREDES. Nem szeretem ábrázatja' nyájasságát.

Szinesei József belép.

JÓZSEF. Ezerszer engedelmet kérek; hogy egy pillanatig váraoztatám — Olmai úr, nemde?

EZREDES. Szolgálatjára.

JÓZSEF. Kedves urambátyám, kérem tegye meg nekem azon örömet, 's üljön le — igen nagyon kérem.

EZREDES. Kedves uramöcsém, uem szükséges. — Félre. Igen is udvarias.

JÓZSEF. Nincs szerencsém önt ismerni, kedves Olmai úr; de rendkívül szerencsésnek érzem magamat, hogy illy jó színben láthatom. Ön közel-rokon az anyámhoz, ugyebár?

EZREDES. Igen is kedves uramöcsém olly közel, hogy mostani szegénységem, félek, rossz hirbe hozhatná az ő gazdag gyermekeit, különben nem is mertem volna alkalmatlankodni.

JÓZSEF. Kedves urambátyám nincs szüksége mentségre; a' szerencsétlen, ha bár idegen is, joggal számol a' gazdagok' rokonságára. Én részemről ohajtom, hogy azok közt volnék, 's hatalmamban állana önnek bár csekély segítséget is ajánlani.

EZREDES. Ha ön' nagybátyja, az ezredes úr itt volna: benne jó baráttra találunk.

JÓZSEF. Bár itt volna kedves urambátyám szívéből ohajtom: gondos ügyvéde lennék önnek előtte, higgye el nekem.

EZREDES. Nem lenne ügyvédre szükségem; szerencsétlenségem ajánlana engem. De én úgy hívém hogy az ezredes' jósága önt képeessé tette saját emberszeretete' helyettesévé lehetni.

JÓZSEF. Kedves urambátyám igen hibásan van értesítve. Nagybátyám érdemes ember, igen érdemes ember; de a' fős vénység kedves Olmai úr korunk' vétke. Bizodalmasan megmondom ön-

nek, édes jó urambátyám, a' mit ő értem tett, annyi mint semmi; noha az emberek tudom más-kép vélekednek, 's én a' mendemondának soha-sem akartam ellene szegülni.

EZREDES. Micsoda? hát sohasem küldött ő önnek aranyokat, 's kemény tallérokat?

JÓZSEF. Ó kedves urambátyám semmi effélét, nem nem; apró ajándékot egyszer másszor citromot, narancsot, törökszilvát, macaronit, 's jóféle dinnyemagokat, kevéssel többet higgye ön.

EZERDES félre. Ihol a' háladatosság tizen-két ezer forintért! macaroni, 's dinnyemagok!

JÓZSEF. Azután kedves urambátyám, nem kételkedem, hogy hallott már öcsém' kicsapongásáról: kevesen hinnék, menyinyit tettem én e' szerencsétlen ifjú emberért

EZREDES félre. Én legalább nem

JÓZSEF. A' sommik, miket neki kölcsön adtam! valóban én igen korholásra méltó vagyok; nyájas gyöngeség volt, nem akarom menteni, 's most kétszer nagyobb bűnnek tartom azt, mióta megfosztott azon gyönyörtől, hogy önnek, kedves Olmai úr, úgy szolgálhassak, mint szívem unszol.

EZERDES félre. Ó tettető! — Tehát nem segíthet rajtam uramöcsém?

JÓZSEF. Most, sajnálva kell mondanom, nem: de ha valaha olly módon leszek, bizzék bennem, hogy fog rólam hallani.

EZREDES. Igen fájlalom.

JÓZSEF. Nem jobban mint én, higgye el; szánni segíthetés' lehetsége nélkül, még kinosabb dolog, mint kérni, 's tagadó választ nyerni.

EZREDES. Jóságos uramöcsém legalázatosabb szegény szolgálja!

JÓZSEF. Ön engem mély megindulásban hagy el, kedves urambátyám! Vilmos! nyisd ki hamar az ajtót!

EZREDES. Óh kedves uramöcsém semmi czerimoniát!

JÓZSEF. Legalázatosb!

EZREDES. Leglekötelezettebb szolgálja!

JÓZSEF. Bizzék benne, hogy hallani fog rólam, mihelyt szolgálatjára lehetek.

EZREDES. Édes jó uramöcsém igen is kegyes!

JÓZSEF. Addig is egészséget és békességet kívánok.

EZREDES. Örökké háladatos és alázatos szolgálja.

JÓZSEF. Hasonlókép öné is, kedves urambátyám!

EZREDES félre. Károly! te vagy örökösöm! El.

JÓZSEF. Ez egy a' hír' rosz következései közül, hogy magához csalja a' szerencsétlen' es-

deklését, 's nem csekély ügyesség kell hozzá, hogy az ember jótékony nevet szerezzen a' nélkül, hogy magát költségbe verje. A' tiszta szá-
nakozás' ezüstje drága cikk egy ember' jó tulaj-
donságai közt, míg' az érzékeny franczia hamisárú,
mellyel én élek ama' helyett, épen úgy ragyog,
és semmibe sem kerül.

Tisztes belép.

TISZTES. Szinesí úr, alázatos szolgája!
féltem, hogy alkalmatlan leszek, de dolgom azonnali
figyelmet kíván, mint ez íromány értesítendi
önt.

JÓZSEF. Mindig örülök, ha Tisztes urat
láthatom. Olvassa a' levelet. Szinesí ezredes! a' nagy-
bátyám megérkezett?

TISZTES. Valóban meg; épen most vál-
tunk el, egészen jól van gyors utazása után, 's
alig várhatja, hogy érdemes öcscsét ölelje.

JÓZSEF. Egészen meg vagyok lepelve! Vil-
mos! állítsd meg Oltnai urat, ha még el nem ment.

TISZTES. Őt már nem lehet elérni, úgy
hiszem.

JÓZSEF. Miért nem tudatta ön ezt velem,
midőn együtt jövének?

TISZTES. Úgy hittem, fontos dolgai van-
nak: de el is kelle mennem ön' öcscsét értesíteni,

's ide igazítani, hogy nagybátyját fölhalálja. Egy negyed mulva önnél lesz.

JÓZSEF. Úgy írja. No én fölötte örülök érkezésén. *Félre.* Sohasem jöhetett volna illy átkozott roszkor!

TISZTES. Ön örülni fog, ha látja, milly jó színben van.

JÓZSEF. Ah! örülök csak hallhatni isten *Félre.* Épen most! —

TISZTES. Meg fogom neki mondani, milly nyugtalanul várja ön.

JÓZSEF. Igen, igen, tegye azt, jelentse neki legjobb szeretetem, 's tiszteletem. Valóban, nem tudom kifejezni érzelmeimet, mellyeket e' gondolatnál érzek, hogy őt láthatom. *Tisztes el.* Bizony, hogy épen most jó, a' gonosz szerencse' legkegyetlenebb kísértése! *Ki.*

MÁSODIK SCENA.

Aggá Péteréknél.

Nyilvándiné asszony és Szobaleány.

SZOBALÉÁNY. Higyje el nagyságos asszony, az én asszonyom senkit sem akar ma látni.

NYILVÁNDINÉ. Megmondta, hogy barátneje Nyilvándiné van itt?

SZOBALÉÁNY. Igen is, nagyságos asszony; de engedelmet kéret.

NYILVÁNDINÉ. Eredj még egyszer. Igen szeretném látni csak egy pillanatra is, mert tudom, hogy igen el van szomorodva. Szobaléány kimegy. Ej édes szívem! milly boszuság! még felét sem tudom a' körülményeknek: hirlapokban fog állni az egész dolog, a' részesek' hosszas sorjegyzékével, mielőtt csak néhány házhoz is besughatnám a' történetet. Fulánki Gyula belép. Óh Gyula úr! hallotta bizonyosan —

GYULA. Aggfiné asszony és Szinesi urról.

NYILVÁNDINÉ. És Aggfi úr' fölfedezése.

GYULA. Óh a' legfurcsább eset, valóban.

NYILVÁNDINÉ. Igaz: életemben soha sem voltam úgy meglepetve. Annyira aggódom mindkét félre nézve.

GYULA. Nem, én Aggfi urat egy cseppet sem sajnálom; ő olly rendkívül részrehajló volt Szinesi József iránt.

NYILVÁNDINÉ. Szinesi József! ej, hiszen Károlynál találták meg Aggfiné asszonyt.

GYULA. Nem nem, mondom, Szinesi József a' szeretője.

NYILVÁNDINÉ. Semmi afféle! Károly az. Hiszen Szinesi József vezette oda Aggfí urat a' fölfedezésre.

GYULA. Higyje el nekem, én azt olytantól hallottam. —

NYILVÁNDINÉ. 'S én olytantól hallottam —

GYULA. Ki olytantól hallotta, a' ki —

NYILVÁNDINÉ. Ki egy valakitől közvetlenül hallotta; de itt jó Nyirkáliné, hihetőleg ő tudja az egész dolgot.

Nyirkáliné asszony belép.

NYIRKÁLINÉ. Im' kedves Nyilvándiném, mi szomorú dolog történt Aggfíné barátnénkkal.

NYILVÁNDINÉ. Igen, kedves barátném, ki gondolta volna.

NYIRKÁLINÉ. Igaz, hogy nincsen biztos külszin; de az is igaz, hogy ő nekem mindig mérték fölött élénknek látszott.

NYILVÁNDINÉ. Igaz igaz, hogy viselete igen is szabados volt; de hisz' olly ifjú volt!

NYIRKÁLINÉ. És tagadhatlan, hogy bírt némi jó tulajdonokkal.

NYILVÁNDINÉ. Valóban birt. De hallotta ön a' részleteket?

NYIRKÁLINÉ. Nem; de mindenki azt mondja, hogy Szinesi József.

GYULA. Ihol ni; nemde mondtam, hogy Szinesei József.

NYILVÁNDINÉ. Nem nem, Károlylyal volt az összejövetel.

NYIRKÁLINÉ. Károlylyal! ön engem megijeszt, Nyilvándiné asszonyom.

NYILVÁNDINÉ. Igen igen; ő a' szeretője. Szinesei József, hogy igazat mondjak róla, csak az áruló volt.

GYULA. Jó, én nem akarok vitatkozni önnel, Nyilvándiné asszonyom; de legyen akárhogy, nem reményilem, hogy Aggfi úr' sebe —

NYILVÁNDINÉ. Aggfi úr' sebe! ó egek! egy szót sem hallottam vivásukról.

NYIRKÁLINÉ. Én sem! egy szótagot sem.

GYULA. Nem! mit? egy szót sem a' párviadalról?

NYILVÁNDINÉ. Egy szócskát sem.

GYULA. Óh! igen, ők vittak, mielőtt a' szobát elhagyták.

NYIRKÁLINÉ. Kérem, tudassa velünk.

NYILVÁNDINÉ. Igen, legyen olly kegyes, kötelezzen le bennünket a' párviadallal.

GYULA. „Uram!“ monda Aggfi úr mindjárt a' fölfedezés után „az úr a' leghálátlanabb fattyú“.

NYILVÁNDINÉ. Igen — Károlyhoz. —

GYULA. Nem nem, Színesi Józsefhez — „a' leghálátlanabb fattyú, 's bármilly öreg vagyok is“ monda „azonnali elégtételt kívánok“.

NYILVÁNDINÉ. Még is Károlynak kellett lenni, mert egészen hihetlen, hogy Színesi József önházában vitt volna.

GYULA. A' menykőben, asszonyom, nem nem! — „e' pillanathan elégtételt“ — Ezután asszonyaim, Aggfiné asszony illy veszélyben látván Aggfi urat, kifutott a' szobából erős méhgörcsöt kapva, 's Károly utána, szarvasszarv és víz után kiabálva; azután, asszonyaim elkezdtek vinni kardjaikkal.

Maszlagi belép.

MASZLAGI. Pisztolyokkal öcsém pisztolyokkal; — kétségbe nem hozható biztos kéztől tudom.

NYILVÁNDINÉ. Ó, Maszlagi úr, hát mind igaz ez!

MASZLAGI. Nagyon is igaz, asszonyom, 's Aggfi úr veszélyes sebet kapott. —

GYULA. Egy second szúrás által egész baloldalán keresztül.

MASZLAGI. Egy golyó által, melly mellett érte. —

NYILVÁNDINÉ. Jaj nekem! szegény Aggfi!

MASZLAGI. Úgy van asszonyom: noha Károly örömetst kikerülte volna, ha lehetett —

NYILVÁNDINÉ. Tudtam, hogy Károly volt.

GYULA. A' bátyám, látom — semmit sem tud az egész dologról.

MASZLAGI. De Aggfűúr a' legalacsonyabb hálátlansággal vádolta.

GYULA. Mint mondám, tudják önök —

MASZLAGI. Hadd mondjam el öcsém; 's azonnali elégtételt.

GYULA. Egészen, mint mondám.

MASZLAGI. Az ördögben, öcsém, hagyj másokat is tudni valamit. Egy pár pisztoly az íróasztalon feküdt, mert Károly úrfi, úgy látszik, az előtti éjjel későn jött haza a' lövészintézetből, hol czélba lődöztek egy barátjával, kinek fia most Ferdinand huszár, 's így szerencsétlenségre a' pisztolyok töltve maradtak.

GYULA. Erről semmit sem hallottam.

MASZLAGI. Aggfűúr erőtette Károlyt, hogy vegye egyiket 's lőttek; mint látszik csaknem egyszerre. Károly' lövése nem hibázott, mint mondom, 's Aggfűúr nem talált; de a' mi igen rendkívüli eset a' golyó egy kis réz Mátyás királyt ére, ki a' kandalló fölött álla, 's az ablak' jobb szögletén kipattanván megsebesíté a' levélhordót,

ki épen a' kapun lépett be kettős erdélyi levéllel.

GYULA. Bátyám' előadása körülményesb , meg vallom , mint az enyém , de úgy hiszem , enyém az egyedül igaz.

NYIRKÁLINÉ. E' dolog jobban érdekel engemet , mint ők képzelik ; hitelesb tudósítást kell keresnem. Félre , azután kimegy.

GYULA. Ah! Nyirkáliné' ijedését könnyű megmagyarázni.

MASZLAGI. Igaz igaz , bizony azt mondják — de hisz' abban semmi sincs.

NYILVÁNDINÉ. De , kérem , hol van most Aggfi úr ?

MASZLAGI. Óh! haza hozták 's most itt van a' házban , noha a' szolgálknak meg van parancsolva , hogy eltagadják.

NYILVÁNDINÉ. Én is úgy hiszem — Aggfiné asszony hihetőleg körüle vigyáz!

MASZLAGI. Igen igen ; épen előttem láttam bejöni valakit az orvosi kartól.

GYULA. He! ki jó itt?

MASZLAGI. Aha! ez az! az orvos! bizonyosan ő! —

NYILVÁNDINÉ. Bizonyosan , az orvosnak kell lenni , 's most már megtudjuk.

Szincsi ezredes belép.

MASZLAGI. Hát doctor úr, van-e reménység?

NYILVÁNDINÉ. No's, doctor, hogy' van a' betegje?

GYULA. No's, doctor, hát nem karddal vágták a' sebet?

MASZLAGI. Golyó a' mellében! százat egyre.

EZREDES. Orvos? seb? karddal vágva? golyó a' mellében? mi a' manó! elment az eszettek, jó emberek?

GYULA. Talán az úr nem orvos?

EZREDES. Valóban, önöknek kell köszönnöm a' becsületet, ha az vagyok.

MASZLAGI. No tehát Aggfí úr' barátjai közül, nemde? de csak hallott szerencsétlen esete felől?

EZREDES. Egy szót sem!

MASZLAGI. Nem hallá, hogy veszélyesen meg van sebesítve?

EZREDES. Az ördögöt van!

GYULA. Egész teste átszúrva —

MASZLAGI. Mellen löve —

GYULA. Bizonyos Szincsi úr által.

MASZLAGI. Igen — az ifjabbik által.

EZREDES. Ej a' menykőt! Önök ugyan különbözni látszanak az előadásban! de még is abban megegyeznek, hogy Aggfi úr meg van sebesítve.

GYULA. Oh igen, abban megegyezünk.

MASZLAGI. Igen igen, hiszen abban kétség sem lehet.

EZREDES. Úgy hát, úgyse géljen, illy körülmények közt a' legvigyázatlanabb ember a' nap alatt, mert ihol jó kényelmesen, mintha semmi sem történt volna. Aggfi Péter belép. Istennemre! Aggfi épen jókor jössz, mert már épen lemondunk életedről.

GYULA. Ejnye bácsi, ez a' legrögtönebb felgyógyulás!

EZREDES. Ugyan, ember, mit csinálsz az ágyon kívül, karddal átszuratva, 's golyóval a' melledben?

PÉTER ÚR. Kard és golyó?

EZREDES. Igen; ez urak itt meg akartak ölni törvény 's természet ellen, 's engem erővel orvostanárrá bélyegeztek, hogy a' hálóba keverhessenek.

PÉTER ÚR. 'S hát mit jelent mind ez?

GYULA. Örvendünk Aggfi úr, hogy a' párvialáról mi mende monda nem igaz, 's őszintén fálaljuk ön' másik szerencsétlenségét.

PÉTER ÚR fölre. Úgy úgy; már egész város arról fecseg.

MASZLAGI. De, Aggfi úr, ön csakugyan igen rosszul tevő, hogy illy éveiben megházasodott.

PÉTER ÚR. Mit tartozik az önre?

NYILVÁNDINÉ. Még is valóban, mivel Aggfi úr olly jó férj volt, sajnálatra méltó.

PÉTER ÚR. A' manó vigye sajnálatát, asszonyom, én nem kívánom.

GYULA. Azonban föl se vegye a' nevetést és gúnyokat, mellyekkel ez alkalommal találkoznia kell.

PÉTER ÚR. Uram uram, én azt kívánom, hogy saját házámban úr legyek.

MASZLAGI. Nem szokatlan eset, az még is vigasztalás —

PÉTER ÚR. Kívánom, hogy magamra hagyjanak: — minden szószaporítás nélkül — nyomban hagyják el házamat.

NYILVÁNDINÉ. Jó jó, mi megyünk, 's bizzék benne, hogy ügyekezni fogunk a' lehető legjobb hírt terjeszteni. Kimegy.

PÉTER ÚR. Hagyják el házamat.

MASZLAGI. 'S elbeszélni, milly rútul bántak önnel. Kimegy.

PÉTER ÚR. Hagyják el házamat!

GYULA. 'S milly békésen türi azt! **EL.**

PÉTER ÚR. Ördögök! kigyók! furiák! oh! hogy saját mérgektől fulnának meg.

EZREDES. Válóban igen szemtelenek, édes barátom.

Tisztes belép.

TISZTES. Lärmát hallottam, mi boszantotta fel önt tekintetes úr?

PÉTER ÚR. Ah mit is kérdi! van-e egy nap, hogy ne kinoznának.

TISZTES. Jó, én nem akarok tudakozódni.

EZREDES. Barátom, én hát láttam mind két öcsémet olly módon, mint tervünk tartá!

PÉTER ÚR. Jeles egy pár, mondhatom.

TISZTES. Igen, és ezredes úr meg van győződve, hogy ön' ítélete helyes volt, Aggfí úr.

EZREDES. Igen, 's úgy találom, hogy József mindenek fölött jeles ember.

TISZTES. 'S mint Aggfí úr mondá elves ember.

EZREDES. 'S kijelentett elvei szerint cselekszik is.

TISZTES. Igazi épülés őt beszélni hallani.

EZREDES. Oh! remek példája ő a' kor' ifjainak! de hogyan édes barátom? nem is segítesz bennünket József jó barátodat magasztalni, mint vártam?

PÉTER ÚR. Ej mit! manó vigyen mindketőtöket! — látom gúnyolódástokból, hogy hallótátok az egész dolgot. Még el megy az eszem köztetek!

TISZTES. Hogy hát tovább ne boszantsuk, Aggfi úr, igen is mi mindent tudunk. Én találkoztam' Aggfiné asszonysággal, midőn Szinesi urtól olly megalázódva jött, hogy még engem is kérni méltóztatott, legyek szószólója önnél.

PÉTER ÚR. 'S Laczi barátom, hát te ezt mind tudod?

EZREDES. Minden körülményt.

PÉTER ÚR. Mit? a' rejtekshobát 's a' függönyt is he?

EZREDES. Úgy úgy, és a' kis francia divatárusnét. — Ó engem fölötte mulattatott a' dolog! ha! ha!

PÉTER ÚR. Igen mulatságos volt az igaz.

EZREDES. Sohasem nevettem többet életemben, ha ha ha!

PÉTER ÚR. Oh iszonyú nevetséges! ha ha ha!

TISZTES. Valóban — József a' szép mondásaival! ha ha ha!

PÉTER ÚR. Ugy úgy, a' szép mondásaival, ha ha ha! — képmutató gazember.

EZREDES. Ej 's Károly, az a' rosz fiú, tégedet a' rejtkszobából kihuzott, ha ha ha!

PÉTER ÚR. Ha ha! ördögösen mulattató volt az igaz.

EZREDES. Ha ha! ügysegéljen, barátom, szerettem volna látni ábrázatodat, midőn a' függöny lerántatott, ha ha!

PÉTER ÚR. Ahá az ábrázatomat, midőn a' függöny lerántatott, ha ha. — Oh sohasem kelle-ne többé napvilágra jőnöm!

EZREDES. No jó jó, hiszen, nem szép fölötted nevetni édes régi barátom; de lelkemre, nem tehetek róla.

PÉTER ÚR. Oh kérlek, ne korlátold jó kedvedet miattam, az engem épen nem bánt! és magam is nevetem az egész dolgot. Igen igen, úgy gondolom hogy állandó gúny tárgy lenni minden ismerős előtt igen boldog helyzet. Oh igen, 's aztán egy reggelen olvasni egy csinos cikkkecskét Sz-báró, A-né asszony 's az öreg A-i úr fölött olly mulatságos dolog lesz.

TISZTES. Tettetés nélkül, Aggfi úr vesse meg a' bolondok' nevetését; de látom, hogy Aggfiné asszony a' szomszéd szoba felé jó, 's tudom, hogy ön épen olly komolyan kívánja a' békülést, mint ő.

EZREDES. Talán itt létem akadályozza őt a' hozzájövésben. Jó itt hagyom a' becsületes Tiszttest közbenjárónak; de nyomban József öcsémhez vezessen benneteket, hová én most vissza térek, ha szinte nem egy szeles ficzkót megjobbitni is, legalább egy képmutatót megszegyeníteni.

PÉTER ÚR. Szívesen ott leendek, midőn magadat fölfedezed; noha az nyomorú, szerencsétlen hely fölfedezésekre.

TISZTES. Követni fogjuk önt. Ezredes el.

PÉTER ÚR. Nem jó ide, látja Tiszttes.

TISZTES. Nem, de a' szoba' ajtaját nyitva hagyta; nézze ön, könyeket hullat.

PÉTER ÚR. Bizonyynyal, egy kis szenvedés jól esik egy asszonynak. Nem tartaná ön jónak, egy kicsit bújára hagyni?

TISZTES. Oh! ez nemtelen öntől!

PÉTER ÚR. Jó, de nem tudom mit gondoljak. Emlékezik ön a' nála talált levélre, melly nyilván Károlyhoz vala intézendő.

TISZTES. Merő hamisítás, Aggfi úr, mellyet önnek készakarva tettek útjába. Ez egy azon pontok közül, mellyekről szándékom szerint Kagyló adand önnek fővilágosítást.

PÉTER ÚR. Ohajtanék már egyszer tisztába jőni erre nézve. — Erre pillant; milly kedvesen tudja fordítani a' fejét! Tiszttes, hozzá megyek.

TISZTES. Helyesen.

PÉTER ÚR. Ámbár ha megtudják az emberek, hogy megbékültünk még tizszer többet nevetnek rajtunk.

TISZTES. Hadd nevéssenek! csak azzal viszonozza ön gonoszságukat, hogy mutassa meg, milly szerencsés azt megvetve.

PÉTER ÚR. Igen, úgy teendek; 's ha nem csalatkozom, ezentul a' legboldogabb pár leszünk egész országban.

TISZTES. Igen is, Aggfi úr, ki egyszer félre teszi a' gyanakodást —

PÉTER ÚR. Lassan, Tisztes gazda, ha van irántam némi tekintettel, ne hallasson velem ezentul semmit, a' mi szép mondáshoz hasonlít; eleget fölszedtem már azokból egész életemre. Kimeennek.

HARMADIK SCENA.

Könyves szoba.

Szinesei József és Nyirkáliné belépnek.

NYIRKÁLINÉ. Lehetlen! nem fog-e Aggfi úr Károlylyal azonnal megbékélni, 's következőleg Mariávali házasságát többé nem akadályozni? e' gondolat örülésbe hoz!

KÜLF. JÁTEKSZIN XVI. KÖT.

6**

JÓZSEF. Segíthet-e illy indulatoskodás?

NYIRKÁLINÉ. Nem, de ravaszság sem. Oh mi bolond, mi gyáva voltam, midőn illy himpellérrel szövetkeztem.

JÓZSEF. Higyje - el Nyirkáhné asszonyom, én szenvedek legtöbbet, de látja nyugodtan viselem a' történetet.

NYIRKÁLINÉ. Mivel a' csalatkozás nem érdekli szívét; egyedül önzése voná Marihoz. Ha úgy érzett volna érte, mint én e' hálátlan dühönczért, sem természete sem képmutatása vissza nem tartóztatná, hogy fájdalma' élességét ki ne mutassa.

JÓZSEF. De hogyan tehet nekem szemrehányásokat e' baleset miatt?

NYIRKÁLINÉ. Nem ön-e annak oka? nem volt ön igazságának elég széles mezeje, Aggfíurat reászedni, 's öcscsét annak kegyéből kizárni, miért kellett még hitvesét is elcsábítani akarni? gyűlölök illy telhetlen bűnvágyat; ez egy undok egyedárosság, melly soha sem üt jól ki.

JÓZSEF. Jó, én megengedem, hogy korholást érdelek; megvallom, hogy eltávoztam a' csalárdság' egyenes utjától, de nem hiszem, hogy eddig még egészen meg volnánk győzve.

NYIRKÁLINÉ. Nem-e?

JÓZSEF. Ön azt mondja, hogy Kagylót próbára tévé, mielőtt szövetkezőnk, 's hogy még mindig hívünknek hiszi őt?

NYIRKÁLINÉ. Annak hiszem.

JÓZSEF. 'S hogy ő magára vállalá, szükség' esetében, esküvel bizonyítani, hogy Károly' esküje 's becsületszava által asszonyoságnak van lekötelezve, a' minek erősítésére némelly előbbi levelei önhöz hasznos szolgálatot teendőnek.

NYIRKÁLINÉ. Ez valóban segíthetett volna.

JÓZSEF. Ne féljen ön, még nincs igen későn. Kopogás az ajtón. De lassan, ez hihetőleg a' nagybátyám, az ezredes, lépjen ön e' szobába, majd ha elmegy, folytassuk tanácskozásunkat.

NYIRKÁLINÉ. Jó, de ha ő is kiösmerné önt?

JÓZSEF. Óh attól nem félek. Aggfi úr saját becsülete miatt nem is piszszon, 's ön higgye el, hogy nem sokára nagybátyám' bibéjét is kitálalom én.

NYIRKÁLINÉ. Nem vagyok bizalmatlansággal ön' tehetségei iránt! csak egy ideig maradjon hű egynemű gazsághoz. Kimegy.

JÓZSEF. Úgy teszek, úgy teszek! átkozott kellemetlen dolog, **ily gonosz** történet után még

saját bajtársitól is kínoztatni az embernek ; minden esetre az én hírem sokkal jobb , mint Károlyé , az bizonyos. — He , mi ez ? ez nem László bátyám , hanem az öreg Olmai ismét ; pokol , hogy épen most kell neki visszajőni engem kinzani ? — most már eljön a' nagybátyám is , 's itt találja és — Szineszi ezredes belép. Az Istenért , Olmai úr ! miért jó vissza engem most háborgatni ? most ne maradjon itt , azt mondom 's kívánom.

EZREDES. Kedves úr azt hallám hogy ön nagybátyja az ezredes váratik ide , 's noha ő olly zsugori volt ön iránt , én még is megkísértem , mit teend én értem.

JÓZSEF. Édes úr , az lehetetlen , hogy most itt maradjon , kérem tehát — jőjön máskor , 's ígérem , hogy gyámolítani fogom.

EZREDES. Nem , az ezredes urral meg kell ismerkednem.

JÓZSEF. Ördögben , uram , én azt kívánom , e' szempillantatban takarodjék szobámból.

EZREDES. Nem , nem uram ?

JÓZSEF. Uram , én úgy kívánom , ihol Vilmos , vezesd ki ezen urat , mivel így kényszerít , az , úr egy pillanatig sem ; micsoda szemtelenség ? Kiakarja lökni.

Szinesei Károly belép.

KÁROLY. Hej? mi baj van itt? mi az ördög, mit akarsz az én kis tőzséremmel itt? a menykőbe, bátya! ne bántsd a' kis Kamatot. Mi történt itt apró emberke?

JÓZSEF. Hát nálad is volt, úgy-e?

KÁROLY. Valóban volt, hiszen ő olly becsületes kis — de József, csak nem kölcsönöztél tőle pénzt te is?

JÓZSEF. Kölcsönözni? nem; de öcsém tudod, hogy nagybátyánkat várjuk ide, minden —

KÁROLY. Istenemre, az igaz; Laczi ne találja itt a' kis tőzsért, semmi esetre.

JÓZSEF. De Olmai úr erővel azt akarja.

KÁROLY. Olmai! hisz' ezt Kamatnak hívják.

JÓZSEF. Nem, öcsém; ő Olmai.

KÁROLY. Nem nem, Kamat.

JÓZSEF. Már mindegy akármi, de —

KÁROLY. Igaz, Olmai vagy Kamat mindegy. Mert úgy hiszem, száz név alatt is jár. Kopognak.

JÓZSEF. Pokol! itt van ezredes bátyám a' kapun. Most már kérem Olmai úr.

KÁROLY. Igen igen, én is kérem édes Kamat úr!

EZREDES. Uraim.

JÓZSEF. Egekre mondom, mennie kell.

KÁROLY. Igen, ki vele! minden bizonynyal.

EZREDES. Ezen erőszak.

JÓZSEF. Ön maga az oka.

KÁROLY. Ki vele! kivele. Kifelé tolják az ajtón.

Aggfi, Aggfiné, Maria, és Tisztes belépnek.

PÉTER ÚR. Öreg barátom, Ezredes! he! mi a' csoda? ezek kötelességöket ismerő öcsék! nagybátyjokat első látogatásakor megczibálják.

AGGFINÉ ASSZ. Valóban Ezredes úr, jókor jöttünk megmentésére.

TISZTES. Igazán; mert mint látom Ezredes úr, az öreg Olmai' szerepe nem volt védelmére.

EZREDES. Kamaté sem; az elsőnek szüksége egy fillért sem csikarhatott ki e' jótékony úri embertől, 's már ügysegéljen, azon ponton valék, hogy rosszabbul járják, mint őseim, 's leverjenek a' nélkül, hogy valamit ígértek volna értem.

JÓZSEF. Károly!

KÁROLY. József!

JÓZSEF. Most mindennek vége.

KÁROLY. Úgy van.

EZREDES. Aggfi barátom 's Tisztes — nézzenek ezen én öregebb öcsémre. Önök tudják, mit nyert ő már az én jószágomtól, 's tudják mi örömet tekintettem volna félvagyonomat úgy,

mint az ő számára tartogatvát; ítéljenek most már családkozásomról, midőn őt hűségtől, emberszerezettől, háladatosságtól üresnek találom.

PÉTER ÚR. Laczi barátom még jobban megvolnék lepetve e' nyilatkozás által, ha magam nem találtam volna őt alacsony lelkűnek, csalárdnak 's képmutatónak.

AGGFINE ASSZ. 'S ha uraságod e' vádra még el nem kárhoztatná őt, kérem, én hadd fessem le characterét.

PÉTER ÚR. És így, azt hiszem, nem szükség többet mondanunk, ha ő ismeri magát, legnagyobb büntetésnek fogja tekinteni, hogy a' világ is megismeré —

KÁROLY félre. Ha úgy beszélnek egy jóhitű emberhez, mit mondanak még majd nekem?

ESZREDES. A' mi e' pazarlót illeti, amannak öcscsét —

KÁROLY félre. Ah! most reám jön a' sor az átkozott családképek megrontanak.

JÓZSEF. Kedves urambátyám — méltoztatik engem kihallgatni?

KÁROLY félre. No még József hosszú beszédét felmondja, egy keveset magamhoz jövök.

PÉTER ÚR Józsefhez. Úgy hiszem, ön egészen ki akarja magát menteni?

JÓZSEF. Reményilem, hogy azt tehetni, fogom.

EZREDES. Jól van, szép uramöcsém 's te is kimentheted magad, Károly! ugy-e?

KÁROLY. Azt nem hiszem, kedves urambátyám.

EZREDES. Mit! a' kis Kamat gazda nagyon is mélyen beavattatott a' titokba, ugy-e?

KÁROLY. Igaz kedves urambátyám, de azok családtitkok, 's nem szabad őket tovább adni, tudja ön.

TISZTES. Ej ej, ezredes úr, én tudom, hogy ön nem tud haragosan szólni Károly' bolondságiról.

EZREDES. Lobogó menykő, még csak komolyan sem. — Aggfi barátom tudod-e, ez a' fattyu összes őseire alkudt velem, 's főbírókat és vezéreket és szüz nagynénéket olly olcsón adott el, mint törött porcelánt.

KÁROLY. Már az igaz, kedves urambátyám, egy kicsit szabadon bántam a' család vásszonnal, az tagadhatlan. Őseim keljenek bár föl ellenem ítéletre, még sem lehet tagadnom; de higgye el, őszintén mondom, 's lelkemre! nem mondanám, ha úgy nem volna, hogy bolondságaim' fölfedeztetése által, levertnék nem látszom, az

ennét származik mivel a' legmelegebb örömet érzem ön' láthatásán, nemes szívü jóltevőm!

EZREDES. Károly elhiszem neked; add ide ismét kezedet, az apró emberke a' nyugágy fölöött megadta nyugalmadat.

KÁROLY. Kedves urambátyám így hálám folyvást növekedik az eredeti iránt.

AGGFINÉ ASSZ. De úgy hiszem ezredes úr, még valaki van itt, kivel kibékélni Károly még hevesbben ohajt.

EZREDES. Óh hallottam már e' vonzalomról; és ez ifju dáma' engedelmeivel, ha jól vélem — e' pirulás —

PÉTER ÚR. Jól van gyermekem, jelentse ki érzelmeit.

MARI. Gyámatyám, nekem kevés mondani valóm van egyéb, mint hogy örülni fogok, ha őt boldognak lenni hallom; a' mi engem illet, bármi igényem lenne is vonzalmához, örömet átengedem azt egy másnak, kirek hozzá nagyobb joga van.

KÁROLY. Hogyan Mari?

PÉTER ÚR. Hej! micsoda titok ez már megint? míg ő egy javíthatlan dühöncznek látszott, addig senkinek sem akarád adni kezedet,

's most midőn meg akar jobbulni, talán bizony nem akarod őt?

MARI. Saját szíve 's Nyirkáliné tudják az okát.

KÁROLY. Nyirkáliné asszony!

JÓZSEF. Öcsém kénytelen vagyok e' dolgról igen tartózkodva szólni, de igazság szeretetem ösztönöz, 's Nyirkáliné asszony' méltatlanságai nem maradhatnak többé titokban. Kinyitja az ajtót.

Nyirkáliné belép.

PÉTER ÚR. Ugy-e! ismét egy francia divatárusné? ügysegéljen, minden szobájában tartogat egyet.

NYIRKÁLINÉ. Hálátlan Károly! elhiszem, hogy meg van zavarodva 's érzi, milly kellemetlen helyzetbe erőtetett engem hitetlensége.

KÁROLY. Kérem bácsi, ismét valami új csel! mert olly igaz mint élek, hogy nem értem.

JÓZSEF. Úgy hiszem, öcsém, csak egy ember' bizonyossága szükséges a' dolog' teljes fölvilágosítására.

PÉTER ÚR. 'S e' személy, 'képzelem Kagyló úr. — Tisztes! igen jól tevő, hogy elhozta velünk, hja be csak kérem.

TISZTES. Jöjön be, Kagyló uram.

Kagyló belép.

TISZTES. Úgy hívém, hogy bizonyosságára szükség lehet; azonban szerencsétlenül úgy történt, hogy ő Nyirkáliné asszonynyal szembe áll, nem pedig mellette.

NYIRKÁLINÉ. Egy gazember! 's még végre áruló is! — szólj, fattyu, te is ellenem esküdtél?

KÁROLY. Ezerszer engedelmet kérek asszonyágodtól, ön engem igen jól fizetett a' kérdéses hazugságért, de szerencsétlenségére az igazságért két annyit ígértek.

PÉTER ÚR. Csel és ellencsel, ügysegéljen!

NYIRKÁLINÉ. A' gyalázat és csalatkozás' kinjai mindnyájatokra!

AGGFINE ASSZ. Lassan, Nyirkáliné asszonyom, mielőtt elmegy, hadd köszönjem meg fáradságát, melyet ön 's ezen úr itt nem kimélt, hogy tőlem Károlyhoz leveleket irjanak, 's azokra önmagok feleljenek, 's egyszersmind hadd kérjem meg önt, hogy jelentse tiszteletemet a' rágalmazó gyűlésnek, melyben ön viszi az elnökséget, 's adja tudtára, hogy Aggfiné, az új jelölt ezennel engedelmet kér a' nyert oklevél' visszaadására, mivel abban hagyja a' gyakorlatot, 's nem gyilkol ezentúl becsületeket.

NYIRKÁLINÉ. Ön is asszonyom? szemtelen, kiállhatlan! — éljen a' férje még ötven esztendeig. Elmegy.

PÉTER ÚR. Hah! milly furia!

AGGFINÉ ASSZ. Gonosz teremtés valóban!

PÉTER ÚR. He! de csak nem az utolsó kívánságáért?

AGGFINÉ ASSZ. Óh nem!

EZREDES. No's öcsém, hát mit tudsz még mondani?

JÓZSEF. Kedves urambátyám; én olly zavarodott vagyok, hogy Nyirkáliné asszony Kagyló úr' elcsábíttatásában is olly bűnös volt, 's mindnyájunkat megcsalt, hogy nem is tudom, mit szóljak; azonban hogy boszus lelke testvérem ellen valami gonoszt koholni ne ingerelje, jobban teszek, ha utána megyek. El.

PÉTER ÚR. Erkölcs, az utolsó csöppig!

EZREDES József után. Igen 's vedd feleségül József, ha lehet — olaj és eczet! ti szépen össze illetek egymással.

TISZTES. Úgy hiszem, most nincs többé szükségünk Kagyló urra.

KAGYLÓ. Mielőtt elmegyek, még egyszer engedelmet kérek mind azon nyugtalanságért,

mellyet jelenlévő feleknek, csak mint alacsony eszköz okoztam.

PÉTER ÚR. Jó jó, ön helyrehozta azt egy jó tette által végtére.

KAGYLÓ. De kérnem kell a' társaságot, hogy soha se jöjjön napfényre.

PÉTER ÚR. Heh! mi a' hóhér! szégyenli ön, hogy élteben jó tettet vitt véghez?

KAGYLÓ. Ah! nagyságos úr lássa, én hírem' gazságából élek, én semmire sem támaszkodhatom, mint önbecstelenségemre! 's ha egyszer kisül, hogy jó cselekedetre csaltak, minden barátimat elvesztem a' világon.

EZREDES. Jó jó, nem károsítjuk meg önt azáltal, hogy valami dicséretet mondanánk felőle, ne féljen. Kagyló el.

PÉTER ÚR. Ez egy drágalátos gazember!

AGGFINE ASSZ. Lássa ezredes úr, most már nem szükséges semmi rábeszélés Öcscse' és Maria' kibékeltetésére.

EZREDES. Igen igen, minden rendén van, s ügysegéljen, holnap reggel menyegzőt tartunk.

KÁROLY. Köszönöm drága nagybátyám!

PÉTER ÚR. Hogyan, gazfiú, hát nem is kérdi előbb a' leány' egyezését?

KÁROLY. Óh azt már régen megtettem, 's Mari egy percz előtt igent pillantott.

MARI. Mit beszél Károly! ellene mondok, gyámatyám én egy szót sem szóltam.

EZREDES. Jól van hát, minél kevesebb, annál jobb, sohase lankadjon el egymás iránt szerelmeitek.

PÉTER ÚR. Éljetek együtt olly boldogul, mint én és hitvesem — akarunk.

KÁROLY. Tisztos, öreg barátom, jól tudom, hogy örül szerencsémnek, 's gyanítom hogy sokkal tartozom önnek.

EZREDES. Igen sokkal, Károly.

TISZTES. Ha igyekezetem; önnek szolgálni nem sikerült volna illy jól: ön adósom maradvála a' jószándékért, de érdemelje meg boldogságát, 's gazdagon jutalmaz engemet.

PÉTER ÚR. Igen is, az öreg Tisztos azt mondá, hogy ön megjobbul.

KÁROLY. Ej, a' mi a' jobbulást illeti, Aggfi úr, én semmit sem ígérek, 's épen ezt tartom bizonyosságának, hogy szándékom van azt elkezdeni, itt legyen az én intőm, az én szelid vezérem; elhagyhatom-e az erény' utját, melyre e' szemek' fénye sugárzik?

Mert bár az ifjú szépség, elröpül
Kedves leányka! rózsás arczaidról,
Még is parancsolsz és uralkodol,

Mert én akarva 's önként engedek.
Szegény bűnös, ki megtért 's elhagya
Örökre a' bolondság' utait
Nem lel közelben más mentőhelyet
Mint a' szerelmet 's téged hű leány!

A' haligatókhoz.

Önök valóban mit se féljenek!
Mert még, az undok rágalom se' piszszen.
Midőn önöktől jó helybenhagyás.

T u d n i v a l ó k.

1. **A'** magyar tudós társaság ezen munkának csak kiadója lévén, nem kezeskedik a' benne követett nyelvszabályokról, sem írásmódról, sem végre akármilyen nyelvet 's írást illető elvekről: egyedül arra kívánt a' kéziratok' bírálatában ügyelni, hogy az elfogadott és sajtó alá bocsátandó munka, mint egész egy vagy más tekintetből, ajánlható legyen, 's a' literatura' jelen állapotjában kiadásra méltónak tartathassék.

2. Nem vizsgálhatván meg a' benyújtott kéziratokat a' társaság fejenként és egészben; ez, u. m. *Rágalom' iskolája*, vigjáték Sheridan után angolból Tóth Lőrincz által, Schedel Ferencz titoknok és gr. Dessewffy Aurél l. tag, mint e' végre hivatalosan megbízottak' ajánlására adatott sajtó alá.

3. E' vigjáték azon 71 közül való, melyek' fordítására a' társaság 1831-ben juniusban tagjait, és 1832-ben martiusban a' magyar írókat általjában felszólította.

4. A' társaság által kiadott kéziratok közül ez LVII-dik számu.

Pesten, novemb. 6. 1839.

D. SCHEDEL FERENCZ:
titoknok.

Österreichische Nationalbibliothek

